



STYRELSEN FOR  
UNDERVISNING OG KVALITET

# Vejledning til lov og bekendtgørelse om forberedende grund- uddannelse (FGU)

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, oktober 2024 (3. version)

Børne- og Undervisningsministeriet



# Indhold

<b>Indledning</b>	<b>5</b>
<b>1. Formål</b>	<b>6</b>
<b>2. Målgruppevurdering, optagelse, uddannelsesstart og uddannelsestid</b>	<b>7</b>
2.1 Målgruppevurdering og optagelse	7
2.1.1 Børn af EU-grænsearbejdere og det danske mindretal i Sydslesvig	8
2.2 Afsøgningsforløb	8
2.3 Uddannelsesstart	9
2.4 Uddannelsestid	10
2.4.1 Fuld tid	11
2.4.2 Nedsat tid	11
2.4.3 Kommunal betaling skal afregnes kvartalsvis	12
2.5 Uddannelsesplan og forløbsplan	13
<b>3. Uddannelsens struktur, indhold mv.</b>	<b>15</b>
3.1 Uddannelsesspor og fag	15
3.1.1 Seksualundervisning	16
3.1.2 Introduktionsforløb	16
3.1.3 Almene fag	17
3.1.4 Faglige temaer	17
3.1.5 Niveauerne i FGU	18
3.1.6 Læreplaner og fagbilag	19
3.1.7 Almen grunduddannelse (agu)	19
3.1.8 Produktionsgrunduddannelse (pgu)	20
3.1.9 Erhvervsgrunduddannelse (egu)	20
3.1.10 Sikkerhed	27
3.2 Erhvervstræning, kombinationsforløb, skift af uddannelsesspor og forløbsplan	29
3.2.1 Erhvervstræning	29
3.2.2. Kombinationsforløb	29
3.2.3 Skift af uddannelsesspor	30
3.3. Undervisningens tilrettelæggelse	31
3.3.1 Struktur	31
3.3.2 Tid	33
3.3.3 Didaktik	34
3.4. Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (SPS)	35
3.4.1 Det inkluderende læringsmiljø	35
3.4.2 Specialpædagogisk støtte og ansøgning om tilskud	37
3.4.3 Ingen tilskud til støttetimer gennem SPS-ordningen	38
3.4.4 Særligt om ordblindhed	39
3.4.5 SPS i erhvervstræning og kombinationsforløb	40
3.4.6 SPS i virksomhedspraktik	40
3.4.7 SPS ved overgang til anden aktivitet efter FGU	41

<b>4. Evaluering, prøver og beviser</b>	<b>42</b>
4.1 Vurdering af elevens forudsætninger ved uddannelsesstart	42
4.2 Prøver	42
4.3 Karakterer og bedømmelse	47
4.4 Generelle regler for prøverne	48
4.4.1 Information til elever m.fl. om prøvereglerne	49
4.4.2 Hensigtsmæssige prøveforhold	49
4.4.3 Særlige prøvevilkår	49
4.4.4 Ikke-beståede prøver kan tages om	50
4.4.5 Snyd og forstyrrende adfærd	51
4.4.6 Klager over prøver	51
4.4.7 Censur og censoropgaver	52
4.5 Beviser	53
4.5.1 Optagelseskrav til ungdomsuddannelser	54
<b>5. Lærerkompetencer</b>	<b>57</b>
5.1 Lærer i fagligt tema	57
5.2 Lærer i almene fag	57
5.3 Vejledning	59
<b>6. Mødepligt, orden, øvrige tilbud mv.</b>	<b>60</b>
6.1 Mødepligt og aktiv deltagelse	60
6.2 Ordens- og samværsregler	61
6.3 Sanktioner	62
6.3.1 Forvaltningsretlige afgørelser	64
6.4 Trivselspolitik	64
6.5 Øvrige tilbud, inddragelse af lokalsamfundet mv.	65
6.6 Sundhed, ernæring, sommerferieaktivitet mv.	65
6.7 Elevråd	66
<b>7. Rådgivning, fravigelse af loven, klage mv.</b>	<b>67</b>
7.1 Rådgivning	67
7.2 Fravigelse af loven	67
7.3 Egenbetaling	67
7.4 Klager	68
<b>8. Skoleydelse, barsel, transport og måltider</b>	<b>69</b>
8.1 Skoleydelse	69
8.2 Barsel	71
8.3 Tilskud til transport til og fra skolen	72
8.4 Et eller flere daglige måltider mad	73
<b>9. Fgu-baseret erhvervsuddannelse</b>	<b>74</b>

# Indledning

Denne vejledning henvender sig først og fremmest til lærere og ledere i den forberedende grunduddannelse (FGU) og andre fagprofessionelle med interesse for FGU, herunder KUI og uddannelsesinstitutioner. Vejledningen er derfor ikke særlig egnet til brug for unge eller deres forældre, som måtte ønske mere viden om uddannelsen. I stedet henvises til beskrivelsen af FGU på ministeriets hjemmeside <https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse>.

I vejledningen er der lagt vægt på spørgsmål, der har betydning for uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse og ikke på institutionernes administration af uddannelsen. I vejledningen henvises således primært til:

- Lov om forberedende grunduddannelse (FGU-loven)
- Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse (FGU-bekendtgørelsen)

Hvor det er relevant for tilrettelæggelse og gennemførelse af FGU beskriver vejledningen enkelte bestemmelser fra bl.a.:

- Lov om institutioner for forberedende grunduddannelse
- Lov om kommunal indsats for unge under 25 år
- Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser
- Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse

De enkelte afsnit henviser løbende til relevante bestemmelser i love og bekendtgørelser. Det anbefales, at bestemmelserne læses i sammenhæng med vejledningen. Vær opmærksom på, at regelgrundlaget består af lovene og bekendtgørelserne med tilhørende bilag, og at denne vejledning ikke er en del heraf. Intentionerne bag lovgrundlaget kan findes i den politiske aftale om FGU, [Aftale om bedre veje til uddannelse og job, 13. oktober 2017](#) og [Aftalen om styrket FGU som en hovedvej for de 43.000 unge uden uddannelse og beskæftigelse, 21. november 2023](#). Vejledningen har til hensigt at hjælpe til forståelse af regelgrundlaget.

Det skal bemærkes, at vejledningen er tænkt som et dynamisk redskab, der løbende vil blive revideret. Det medfører, at man som bruger skal være opmærksom på, om man læser den nyeste version. Dato og version vil fremgå af første side i vejledningen.

Ud over denne vejledning findes der en vejledning, der alene omhandler egu-sporet, specifikke undervisningsvejledninger til læreplanerne for de almene fag og fagbilagene for de faglige temaer samt prøvevejledninger til afholdelse af prøver i almene fag og faglige temaer. Endvidere findes der en vejledning til de 15 didaktiske principper.

Til undervisere og ledere henvises til emu – Danmarks læringsportal - <https://www.emu.dk/fgu>. Emu.dk er Børne- og Undervisningsministeriets digitale læringsportal. Portalen har til formål og er designet til at inspirere lærere, pædagogisk personale og ledere ved at tilbyde forskelligt inspirationsmateriale, konkrete aktiviteter, viden og forskning, undervisningsforløb og gode eksempler fra praksis.

# 1. Formål

Formålet med den forberedende grunduddannelse (FGU) fremgår af FGU-lovens §§ 1, 2 og 3<sup>1</sup>.

FGU skal medvirke til at indfri den uddannelsespolitiske målsætning, om at alle 25-årige skal have gennemført en uddannelse, være i uddannelse eller være i beskæftigelse.

FGU har til formål at give eleverne viden, kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til primært at gennemføre en ungdomsuddannelse eller alternativt at opnå ufaglært beskæftigelse. Den er hovedvejen for unge op til 25 år, som har brug for et samlet uddannelses tilbud efter grundskolen for at komme videre.

Uddannelsens formål skal opnås i et inkluderende læringsmiljø, hvor undervisningen bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Den skal bidrage til at styrke elevens selvstændighed og faglige, personlige og sociale udvikling og kompetencer. Det betyder bl.a., at uddannelsen har plads til elever med forskellige forudsætninger, ønsker og behov. Fælles for eleverne er, at de har brug for en anden vej for at komme i uddannelse eller job. Nogle skal have løftet deres faglige niveau, så de opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse. Andre har brug for at udvikle sig personligt eller socialt.

Ligeledes skal uddannelsen styrke elevens samfundsengagement, demokratiske dannelse og kompetencer til aktiv deltagelse i demokrati og samfundsliv som ligeværdig borger i et demokratisk fællesskab.

Endvidere skal uddannelsen give eleven erfaringer med samarbejde og arbejdsforholdene på en arbejdsplads samt kendskab til rettigheder og pligter i arbejdslivet. Dette er centralt for tilrettelæggelsen af uddannelsen. Uddannelsen skal bl.a. have et tæt samarbejde med lokalsamfundets forenings- og kulturliv samt virksomheder og institutioner til gensidig nytte.

Alle uddannelsens elementer har til hensigt at styrke den enkelte elev fra elevens udgangspunkt frem mod det mål, som fremgår af elevens uddannelsesplan. Elevens forløbsplan beskriver vejen til målet og gør status undervejs. Elevens uddannelsesplan udarbejdes af den kommunale ungeindsats (ofte forkortet KUI) og forløbsplanen udarbejdes på FGU-institutionen.

<sup>1</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 1-3.](#)

## 2. Målgruppevurdering, optagelse, uddannelsesstart og uddannelsestid

### 2.1 Målgruppevurdering og optagelse

Bestemmelser om målgruppevurdering og optagelse i FGU er fastsat i FGU-lovens § 4<sup>2</sup>.

Inden et forløb i FGU begynder, skal den kommunale ungeindsats (KUI) være inddraget. KUI skal først vurdere, om den unge tilhører FGU's målgruppe<sup>3</sup> efter bestemmelserne i lov om kommunal indsats for unge under 25 år, § 2 k. Det vil ofte være den unges kommunale vejleder, der i samarbejde med den unge foretager vurderingen. Denne målgruppevurdering foretages på grundlag af en samlet afvejning af mulige tilbud og indsats i kommunen, som kan bringe den unge tættere på uddannelse og job. I målgruppevurderingen indgår også en helhedsvurdering af den unges faglige, sociale og personlige ressourcer og udfordringer. Derudover indgår karakterer fra grundskolen, erfaringer fra brobygning, praktik i virksomheder og afsøgningsforløb i FGU også som en del af helhedsvurderingen. Målgruppevurderingen skal være afsluttet senest 14 dage efter, at den unge har henvendt sig til kommunen<sup>4</sup>.

Viser målgruppevurderingen, at den unge tilhører FGU-målgruppen, og vurderer KUI, at FGU er det bedste tilbud for den unge, tilføjes FGU til den unges uddannelsesplan. Uddannelsesplanen skal som minimum beskrive målet med og varigheden af FGU-forløbet, herunder evt. hvilket uddannelsesspor den unge skal følge.

I arbejdet med uddannelsesplanen skal det evt. også vurderes, om FGU-institutionen i dækningsområdet udbyder de værksteder, der er nødvendige for at opfylde elevens uddannelsesmål. Det kan fx tænkes, at FGU-institutionen slet ikke udbyder det faglige tema, som er bedst egnet til at føre eleven frem til uddannelsesplanens definerede slutmål. I den forbindelse skal det dog også overvejes, om den unge i givet fald har forudsætning for at være så geografisk mobil, at en FGU-institution længere væk er en reel mulighed. Der vil med andre ord være tale om en individuel vurdering.

Muligheden for at vælge en anden FGU-institution, end den som kommunen er tilknyttet, bør også overvejes, hvis en anden FGU-institution geografisk eller transportmæssigt ligger tættere på den unges bopæl.

Målgruppevurderingen gennemføres af KUI i forbindelse med udarbejdelse af uddannelsesplanen, men er en selvstændig opgave, der fører til en afgørelse, som er omfattet af forvaltningslovens bestemmelser herom.

Med virkning fra 1. januar 2025 vil det i særlige tilfælde være muligt for kommunen at foretage en målgruppevurdering af elever i 9. klasse. Målgruppevurderingen i 9. klasse vil kunne skabe klarhed for eleven over sin uddannelsesfremtid før skoleåret er afsluttet.

<sup>2</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 4.](#)

<sup>3</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 k.](#)

<sup>4</sup> [Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv, BEK nr. 745 af 18/06/2024 § 24, stk. 1.](#)

## 2.1.1 Børn af EU-grænsearbejdere og det danske mindretal i Sydslesvig

Der vil i nogle tilfælde være børn<sup>5</sup> af EU-grænsearbejdere, der ønsker at blive målgruppevurderet til FGU. EU-grænsearbejdere er personer, der arbejder i Danmark og er bosiddende i et andet EU-land. I praksis drejer det sig om Tyskland eller Sverige. EU-retten fastslår, at børn af EU-grænsearbejdere har ret til at blive målgruppevurderet til FGU, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne<sup>6</sup>.

Derfor er kommunerne forpligtede til også at tage højde for målgruppevurdering af børn af EU-grænsearbejdere, der allerede er i vejledningssystemet, fordi de går i dansk grundskole eller konkret anmoder kommunen, som FGU-institutionen ligger i, herom. Det kommunale bidrag omfatter ikke disse elever<sup>7</sup>. Disse børn af EU-grænsearbejdere vil i givet fald skulle tilbydes FGU på lige fod med herboende unge. For god ordens skyld skal det siges, at undervisningssproget i FGU er dansk.

Målgruppevurdering kan tillige omfatte unge, der er udgået fra en dansk skole i Sydslesvig og ikke har bopæl i Danmark. Opgaven varetages af KUI i den kommune, hvor FGU-institutionen er beliggende<sup>8</sup>.

## 2.2 Afsøgningsforløb

Bestemmelser om afsøgningsforløb er fastsat i FGU-lovens § 6<sup>9</sup> og KUI-lovens § 2 k<sup>10</sup>.

Hvis den kommunale ungeindsats er i tvivl om, hvorvidt den unge tilhører FGU-målgruppen, kan der etableres et afsøgningsforløb i FGU. Afsøgningsforløbet kan vare i op til to uger og kan fx tilrettelægges, så den unges realkompetencer bliver afdækket. Viser afsøgningsforløbet, at den unge tilhører målgruppen, træffer KUI beslutning om, hvilket af de tre uddannelsesspor på FGU den unge skal begynde på.<sup>11</sup> Forløbet ligger før selve FGU-forløbet og tæller derfor heller ikke med i den samlede varighed for et FGU-forløb, der som hovedregel er maksimalt to år.

Afsøgningsforløbet har til hensigt at kvalificere vurderingen af, om den unge tilhører målgruppen for FGU. I afsøgningsforløbet udbetales der skoleydelse efter de samme regler som for elever i FGU.

<sup>5</sup> I denne sammenhæng forstås "børn" i overensstemmelse med reglerne om ret til ophold i EU-medlemsstaterne, jf. [Bekendtgørelse om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler om fri bevægelighed \(EU-opholdsbekendtgørelsen\)](#), BEK nr. 1457 af 06/10/2020.

<sup>6</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år](#), LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 k.

<sup>7</sup> [Bekendtgørelse af lov om institutioner for forberedende grunduddannelse](#), LBK nr. 836 af 14/06/2022, § 42 stk. 3, nr. 1.

<sup>8</sup> [Bekendtgørelse om vejledning af unge om valg af ungdomsuddannelse og erhverv m.v.](#), BEK nr. 745 af 18/06/2024 § 26.

<sup>9</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse](#), LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 6.

<sup>10</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år](#), LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 k.

<sup>11</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år](#), LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 k, stk. 5.



For elever i folkeskolens 10. klasse, der har en øget risiko for ikke at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse, kan der etableres en særlig indsats i forbindelse med overgangen til en ungdomsuddannelse, herunder foretages målgruppevurdering med henblik på FGU<sup>12</sup>. I den forbindelse kan der tilrettelægges et afsøgningsforløb<sup>13</sup>.

Afsøgningsforløb er et element, der kan indgå som en del af målgruppevurderingen. Et af kravene for at være i målgruppen til FGU er, at den unge ikke længere er omfattet af undervisningspligten<sup>14</sup>. Derfor kan elever i 9. klasse ikke tilbydes et afsøgningsforløb.

Med virkning fra 1. januar 2025 er det heller ikke længere muligt for elever i 10. klasse at deltage i afsøgningsforløb. I stedet bliver det muligt for elever i 9. klasse at deltage i brobygning til FGU i op til 3 dage og elever i 10. klasse i op til 10 dage.

Der er endnu ikke fastlagt detaljerede bestemmelser for brobygning til FGU.

## 2.3 Uddannelsesstart

Bestemmelser om uddannelsesstart er fastsat i FGU-lovens § 7<sup>15</sup> og § 11.

FGU er strukturelt opbygget med et introduktionsforløb og tre uddannelsesspor, se eventuelt denne vejlednings afsnit 3.

Når eleven er indmeldt, udarbejder skolen i samarbejde med eleven en forløbsplan på baggrund af uddannelsesplanen. Forløbsplanen danner baggrund for tilrettelæggelsen af elevens forløb i FGU. Læs mere om uddannelsesplanen og forløbsplanen i denne vejlednings afsnit 2.5.

Der skal i forbindelse med uddannelsesstarten foretages en vurdering af elevens dansk- og matematikfaglige niveau. FGU-institutionerne kan frit vælge, hvordan de foretager denne vurdering. Til vurderingerne stiller Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) screeningsværktøjer inden for læsning og matematik gratis til rådighed for institutionerne<sup>16</sup>. Læs mere om dette i denne vejlednings afsnit 4.1.

Hvis vurderingen giver mistanke om ordblindhed, skal den unge tilbydes en ordblindetest<sup>17</sup>.

Det skal også vurderes, om der er behov for specialpædagogisk støtte (SPS)<sup>18</sup>. Læs mere om SPS i denne vejlednings afsnit 3.4.

<sup>12</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 5, stk. 3.](#)

<sup>13</sup> [Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv, BEK nr. 745 af 18/06/2024, § 10, stk. 3.](#)

<sup>14</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 k.](#)

<sup>15</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 7.](#)

<sup>16</sup> Læs mere her: [www.uvm.dk/Forberedende-grunduddannelse/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Vejledende-laesetest-og-vejledende-matematiktest](http://www.uvm.dk/Forberedende-grunduddannelse/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Vejledende-laesetest-og-vejledende-matematiktest).

<sup>17</sup> Læs mere her: <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/ordblindetesten>.

<sup>18</sup> Læs mere her: <https://www.spsu.dk/>.

## 2.4 Uddannelsestid

Bestemmelser om elevens uddannelsestid er fastsat i FGU-lovens §§ 8 og 9<sup>19</sup>.

FGU har en samlet varighed på op til to år. Uddannelsesplanen skal understøtte, at der bliver tilrettelagt et realistisk og sammenhængende forløb med udgangspunkt i den unges behov. Den kommunale ungeindsats fastsætter varigheden for elevens FGU-forløb ved uddannelsesstart. Den fastsatte varighed skal være realistisk, således at eleven kan nå sine uddannelsesmål uden forlængelse. Skulle det mod forventning vise sig, at eleven ikke når sine mål, kan KUI godkende en forlængelse af forløbet.

Uddannelsesvarigheden for den enkelte elev kan forlænges og kan være finansieret ved statstilskud eller ved kommunal betaling.

Finansiering gennem statstilskud kan ske efter reglerne for den såkaldte årselevpulje. Årselevpuljen svarer til 10 pct. af institutionens samlede årselevtal i det forudgående finansår.

*Eksempel:*

FGU-institutionen har haft 230 årselever i FGU-forløb i finansåret (kalenderåret). Årselevpuljen i det efterfølgende finansår udgør 23 årselever (230 \* 10 pct.). De 23 årselever kan FGU-institutionen bruge - efter aftale med KUI. - til at forlænge relevante FGU-elever ud over de to år.

Deltageres forløb med en varighed ud over to år kan kun finansieres gennem statstilskud, hvis forlængelsen sker inden for årselevpuljen – ellers kan forlængelsen ud over de to år ske med kommunal betaling. Forlængelsen kan kun ske efter aftale med den kommunale ungeindsats (KUI) og kræver justering af elevens uddannelsesplan<sup>20</sup>.

Derudover gælder det som noget særligt for elever i egu-sporet, at for elever, som forventes at afslutte på FGU-niveau 3 (højeste undervisningsniveau), kan KUI i særlige tilfælde forlænge uddannelsestiden for en elevs samlede uddannelsesforløb med op til 1 år. Forlængelse kan alene ske som virksomhedspraktik.<sup>21</sup>

Fra 1. januar 2025 kan elever i egu-sporet, som har skiftet uddannelsesspor fra agu/pgu til egu få forlænget uddannelsestiden for det samlede uddannelsesforløb med op til 1 år, jf. [FGU-lovens § 9, stk. 5](#) (retsinformation.dk). Elevens forløb i egu-sporet vil dog ikke kunne forlænges med mere, end eleven har brugt i andre spor, således at elevens uddannelsesforløb i egu fortsat som udgangspunkt højest kan have en varighed af to år.

Den nye mulighed påvirker ikke elevens mulighed for at kunne forlænge efter de andre regler om forlængelse efter [FGU-lovens § 9](#) (retsinformation.dk). En elev, der har fået forlænget sit FGU-forløb som følge af sporskifte fra agu/pgu til egu, vil således kunne gøre brug af fx. muligheden for forlængelse via Årselevpuljen, fuld kommunal finansiering og forlængelse i op til yderligere et år i forbindelse med virksomhedspraktikken. Der henvises i øvrigt til den særlige

<sup>19</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 8-9.](#)

<sup>20</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 f stk. 2.](#)

<sup>21</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 9, stk. 4.](#)

vejledning om egu-sporet, som inden 2025 kan findes på [uvm.dk](http://uvm.dk) under: [Love og regler | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#).

Forlængelsen kan kun ske efter aftale med KUI, og kræver justering af elevens uddannelsesplan<sup>22</sup>.

## 2.4.1 Fuld tid

Regler om undervisningstiden er fastsat i FGU-bekendtgørelsens § 3, stk. 3<sup>23</sup>.

En elev på fuld tid deltager i undervisningen med et gennemsnitligt minimumstimetal på 26 klokketimer pr. uge. Denne undervisning, tillagt elevens selvstændige opgaveløsning, hjemmearbejde og forberedelse mv., gennemføres som fuldtidsundervisning. En fuldtidselev er således engageret i sit uddannelsesforløb 37 timer om ugen.

Det er FGU-institutionen, der beslutter elevens ugentlige mødetid med udgangspunkt i et gennemsnitligt minimumstimetal på 26 klokketimer pr. uge. Det betyder, at en elev kan have et varierende timetal hen over året, så længe det gennemsnitlige fremmødetimetal er 26 timer pr. uge. Eleven kan fx have flere timer i særlige spidsbelastningsperioder, hvor den produktion/praksis, der indgår i undervisningen, medfører, at der er behov for, at eleven har flere fremmødetimer. Eleven kan så tilsvarende have færre fremmødetimer i andre perioder.

## 2.4.2 Nedsat tid

Bestemmelser om nedsat tid er fastsat i FGU-lovens § 9, stk. 3<sup>24</sup>.

Kommunalbestyrelsen kan godkende, at eleven kan være på nedsat tid i FGU, hvis eleven ikke kan være på fuld tid på grund af funktionsnedsættelse, kronisk sygdom, psykisk sårbarhed eller misbrugsbehandling.

I de første 20 uger af en elevs tid på FGU, kan den nedsatte tid finansieres med samme fordeling mellem kommune og stat som ved et ordinært forløb på fuld tid. Såfremt eleven har behov for nedsat tid efter de første 20 uger af sin tid på FGU, vil kommunen skulle afholde merudgifterne til forløbet som følge af nedsat tid.

Efter 20 uger på nedsat tid udløser eleven dermed et mindre statstilskud til FGU-institutionen end en FGU-elev på fuld tid. Forskellen mellem statstilskuddet (samt udgift til skoleydelse) ved deltagelse på nedsat tid efter 20 uger skal i henhold til loven finansieres af hjemstedskommunen og afregnes med FGU-institutionen<sup>25</sup>.

Hvis kommunen vurderer, at en elev skal på nedsat tid, kan uddannelsesperioden for elevens samlede uddannelsesforløb eventuelt forlænges ud over de to år<sup>26</sup>, så eleven samlet set modtager

<sup>22</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 f stk. 2.](#)

<sup>23</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 3, stk. 3.](#)

<sup>24</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 9, stk. 3.](#)

<sup>25</sup> [Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024](#)

<sup>26</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 8.](#)

samme antal undervisningstimer, som hvis eleven havde deltaget i uddannelsen på fuld tid. Institutionen får det statsfinansierede bidrag for forlængelsen, hvoraf den kommunale andel afregnes i forbindelse med det kommunale bidrag.

Det er også muligt for elever med funktionsnedsættelser mv. at deltage på nedsat tid i erhvervstræning og virksomhedspraktik, hvis funktionsnedsættelse mv. hindrer fuld deltagelse, og praktikpladsen er indforstået med en reduktion af antallet af timer pr. uge. Praktikperioden skal i så fald tilpasses, så den samlede praktiktid er uændret.

For en elev, som med kommunens godkendelse skal deltage i et FGU-forløb på nedsat tid, fastsættes den nedsatte ugentlige deltagelsestid i uddannelsesplanen. FGU-institutionen udarbejder på grundlag af uddannelsesplanen en forløbsplan, som afspejler den af KUI fastsatte deltagelse på nedsat tid.

Nedsættelsen tager udgangspunkt i en fuldtidsuge svarende til 26 timers undervisningstid per uge. Nedsættelsen beregnes på grundlag af det ugentligt nedsatte undervisningstimetallet /fuldtidsundervisningstimetallet.

### 2.4.3 Kommunal betaling skal afregnes kvartalsvis

Efter 20 uger på nedsat tid udløser eleven et mindre statstilskud til FGU-institutionen end en FGU-elev på fuld tid. Forskellen mellem statstilskuddet (samt udgift til skoleydelse) ved deltagelse på nedsat tid efter 20 uger skal i henhold til loven finansieres af hjemstedskommunen og afregnes med FGU-institutionen<sup>27</sup>.

Den kommunale afregning vil være baseret på de på finansloven fastsatte takster og skal afregnes kvartalsvis, sådan at udgifter til drift og til skoleydelse afregnes samtidigt.

FGU-institutionen registrerer løbende omfanget af deltagelsen på nedsat tid, og skal på grundlag heraf kvartalsvis opgøre den kommunale udgift til drift og til skoleydelse. Denne registrering danner ligeledes baggrund for beregningen af den eventuelle forlængelse af den samlede uddannelsestid.

Den nedsatte tid efter de første 20 uger opgøres således kvartalsvist og FGU-institutionen udarbejder og sender faktura til kommunen til direkte opkrævning vedrørende den øgede udgift, som ikke dækkes af statstilskud. Det vil til eksempel sige, at en elev, som er på nedsat tid, som svarer til halv tid i et kvartal, vil resultere i et betalingskrav til kommunen på halvdelen af det, der ved fuld tid ville være ydet som tilskud til FGU-institutionen og halvdelen af den udbetalte skoleydelse i perioden.

Hjemstedskommunen er i loven defineret som den kommune, hvor eleven havde bopæl i kalenderåret før finansåret, hvor aktiviteten har fundet sted. FGU-institutioner og kommuner skal være opmærksomme på, at det kan være en anden kommune, end den visiterende kommune, hvis eleven er flyttet mellem kommuner<sup>28</sup>.

<sup>27</sup> [Bekendtgørelse af lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, LBK nr. 836 af 14/06/2022, § 42, stk. 4.](#)

<sup>28</sup> [Bekendtgørelse af lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, LBK nr. 836 af 14/06/2022, §§ 42-44.](#)

## 2.5 Uddannelsesplan og forløbsplan

Regler om uddannelsesplanen er primært beskrevet i lov om kommunal indsats for unge under 25 år, § 2 f<sup>29</sup>, mens FGU-lovens §§ 25-27<sup>30</sup> omhandler forløbsplanen.

Elevens uddannelsesplan er det overordnede styringsredskab i forhold til den enkelte unge. Uddannelsesplanen udarbejdes af den kommunale ungeindsats og beskriver målene for den unge, eksempelvis at det er en erhvervsuddannelse som social- og sundhedsmedhjælper, som den unge styrer mod, eller at den unge især skal udvikle sin mødestabilitet og evne til at samarbejde. For flere detaljer om uddannelsesplanen og uddannelsespålæg, se lov om kommunal indsats for unge under 25 år, § 2 f, og pjecen [Bliv skarp på uddannelsesplanen](#).

På baggrund af uddannelsesplanen skal institutionen sammen med eleven udarbejde en forløbsplan, der fastlægger det konkrete indhold af elevens uddannelsesforløb, det vil sige, hvordan uddannelsesforløbet i FGU skal tilrettelægges, og hvilke uddannelseselementer der skal indgå.

I forbindelse med at institutionen udarbejder forløbsplanen, skal eleven have mulighed for at redegøre for sine personlige, sociale og faglige forudsætninger samt ønsker om personlig, social og praksisfaglig udvikling. Forløbsplanen skal på den måde i høj grad afspejle elevens egne interesser, ønsker og egen opfattelse af kompetencer, færdigheder mv. Det vil i sidste ende være op til institutionen at fastlægge forløbsplanen.

Forløbsplanen skal som minimum beskrive følgende for eleven:

- Uddannelsesspor
- Niveaumæssig indplacering i de fag og fagligt tema eleven undervises i
- Uddannelsesforløbets enkeltelementer og målene herfor, herunder valgfag, kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik samt varighed heraf
- Hvordan målene i uddannelsesplanen nås
- Elevens evt. behov for særlig hensyntagen eller støtte, jf. FGU-lovens §§ 30-34
- Hvordan undervisningen tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, når eleven har behov for særlig hensyntagen eller støtte
- Hvordan undervisningen tilrettelægges, så eleven kan styrke sine personlige og sociale kompetencer med sigte på at begå sig på en arbejdsplads eller gennemføre en ungdomsuddannelse.

Forløbsplanen skal justeres efter behov undervejs i elevens uddannelsesforløb. Det er således hensigten, at forløbsplanen danner baggrund for en løbende opfølgning på den enkelte elevs udvikling i uddannelsesforløbet. På baggrund af de fastsatte mål skal eleven og den eller de relevante fagprofessionelle arbejde systematisk med forløbsplanen. Lærerne skal bl.a. afholde månedlige evalueringssamtaler med eleven med udgangspunkt i målene i forløbsplanen<sup>31</sup>. Elevens arbejde med dokumentation og redskabet til synliggørelse af progression kan inddrages i disse samtaler. Det er op til institutionen at vælge, hvilket redskab de vil benytte.

<sup>29</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 f.](#)

<sup>30</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 25-27.](#)

<sup>31</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 35, stk. 3.](#)

Af forløbsplanen skal elevens aktuelle niveau i hvert alment fag og evt. fagligt tema fremgå. Når læreren vurderer, at eleven er klar til at blive undervist på et højere niveau, skal det angives i forløbsplanen. Det gælder fx, når en elev rykker sig fra G-niveau til E-niveau i et alment fag.

Andre grunde til at justere forløbsplanen kan fx være, hvis elevens faglige formåen har været fejlbedømt fra begyndelsen, eller hvis institutionen hen ad vejen vurderer, at et ændret forløb vil give bedre mulighed for, at eleven kan nå sit uddannelsesmål.

Ændringer af forløbsplanen, som har økonomiske konsekvenser, fx ændringer, som vil forlænge elevens uddannelsesforløb, eller som vil ændre uddannelsesmålet, skal godkendes af kommunalbestyrelsen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Ændringer af forløbsplanen, som ikke har økonomiske konsekvenser eller ændrer uddannelsesmålet, forudsætter kun, at institutionen orienterer den kommunale ungeindsats om ændringen<sup>32</sup>.

Få eventuelt inspiration til at styrke samarbejdet mellem KUI og FGU ved at læse om konkrete samarbejdsformer og -strukturer mellem den kommunale ungeindsats og FGU fra fire case-kommuner (Viborg, Hjørring, Holbæk og Høje-Taastrup)<sup>33</sup>.

<sup>32</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 f, stk. 2.](#)

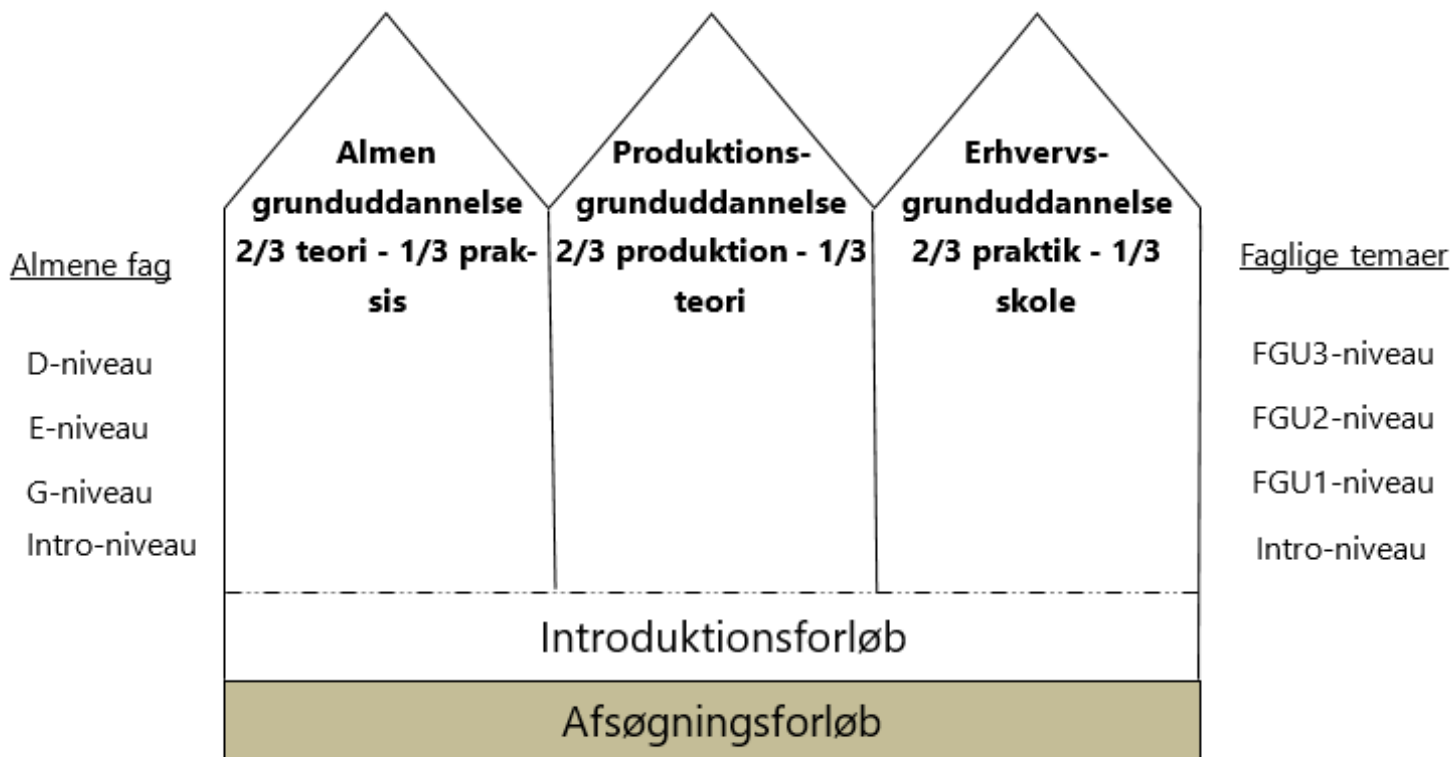
<sup>33</sup> [Få inspiration til at styrke samarbejdet mellem KUI og FGU](#)

## 3. Uddannelsens struktur, indhold mv.

### 3.1 Uddannelsesspor og fag

Det fremgår af FGU-loven, §§ 10<sup>34</sup> og 11, at FGU er bygget op af et introduktionsforløb og tre uddannelsesspor:

- Almen grunduddannelse (agu)
- Produktionsgrunduddannelse (pgu)
- Erhvervsgrunduddannelse (egu).



Figur 5: FGU's uddannelsesspor og introduktionsforløb

Hver af institutionens skoler skal som hovedregel have alle tre spor. Ud over de tre spor skal der tilbydes et introduktionsforløb. Introduktionsforløb beskrives i afsnit 3.1.2.

<sup>34</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 10.](#)

FGU-institutionen skal tilrettelægge sin undervisning, så alle elever uanset valg af spor får mulighed for at opnå grundlæggende kompetencer i dansk/dansk som andetsprog (DSA) og matematik.

### 3.1.1 Seksualundervisning

Seksualundervisning er obligatorisk og skal, hvor det er relevant, indgå som en del af undervisningen. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne opnår viden om og indsigt i seksualområdet og får mulighed for at reflektere herover. Den enkelte institution tilrettelægger indsatsen som anden undervisning, der passer til de lokale forhold, og der er ikke krav om en særlig tilrettelæggelsesform eller særlige undervisningskompetencer til varetagelse af seksualundervisningen. Seksualundervisningen vil dermed hen over året kunne tilrettelægges via fællesarrangementer, herunder på tværs af uddannelsesspor, i fag og faglige temaer eller som led i flerfaglige aktiviteter, ligesom seksualundervisningen kan forestås af såvel interne som eksterne undervisere.

Som led i seksualundervisningen bør eleverne stifte bekendtskab med emner som fx. samtykke, grænser, prævention samt seksuelt overførbare sygdomme og forebyggelse heraf. Ligeledes kan samtykke og grænser i forbindelse med brug af sociale medier indgå i de temaer, som undervisningen omfatter. Det er den enkelte FGU-institution, der bestemmer den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen. Det skal dog sikres, at undervisningen har et omfang, så eleverne får indsigt i emnerne og mulighed for at reflektere herover.

Sex og Samfund har udarbejdet undervisningsmateriale til brug for FGU om emnet, som kan findes på deres hjemmeside<sup>35</sup>

### 3.1.2 Introduktionsforløb

Introduktionsforløb kan betragtes som en onboarding af nye FGU-elever.

Elever på FGU skal tilbydes et introduktionsforløb og skal fungere som et afklaringsforløb for eleverne forud for valg af ét af de tre spor.

Introduktionsforløbet skal tilrettelægges efter den enkelte elevs behov. De elever, som har behov for afklaring i forhold til sporvalg, vil kunne få afklaring i introduktionsforløbet, mens de elever, som er afklarede omkring sporvalg, vil kunne starte direkte på et spor. Elever, der starter direkte på et spor, vil fortsat få et introduktionsforløb, som fx kan have fokus på introduktion til skolens praktiske rammer.

Elevens erfaringer i forbindelse med introduktionsforløbet skal medtages ved fastlæggelsen af elevens uddannelsesspor og niveaumæssige indplacering i forbindelse med udarbejdelsen af elevens forløbsplan.

Idet introduktionsforløbet vil skulle tilrettelægges under hensyn til den enkelte elev, vil det kunne have en varierende tidsramme afhængigt af den enkelte elevs behov. Et forløb vil

<sup>35</sup> Sex og Samfund <https://sexogsamfund.dk/undervisning/ungdomsuddannelser>



kunne tage én dag, hvis eleven er afklaret med sporvalg, og det vil kunne udstrækkes, hvis eleven har behov for længere tid til at blive afklaret med sporvalg.

Uddannelsesstart på undervisningsniveauer finder sted løbende, og eleven skal hurtigst muligt tilknyttes et uddannelsesspor, når eleven i forbindelse med introduktionsforløbet er afklaret med, hvilket spor eleven ønsker at gå på.

### 3.1.3 Almene fag

De almene fag fremgår af FGU-bekendtgørelsens § 1<sup>36</sup>.

På alle spor udbydes følgende almene fag:

- Dansk
- Dansk som andetsprog
- Matematik
- Engelsk
- Naturfag
- Samfundsfag
- Identitet og medborgerskab
- Privatøkonomi, arbejdspladslære, samarbejdsfag og erhvervsfag (PASE)
- Valgfrit: teknologiforståelse.

Unge, der fx har afsluttet egu efter gammel ordning eller Kombineret ungdomsuddannelse, er som udgangspunkt ikke i målgruppen for FGU, da de har gennemført en ungdomsuddannelse. Men hvis de alene har behov for at forbedre deres niveau i dansk eller matematik eller begge fag for at opfylde adgangskrav til en erhvervsuddannelse eller har behov for undervisning i almene fag for at imødekomme overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb, kan den kommunale ungeindsats vurdere, at de tilhører målgruppen for FGU<sup>37</sup>. Eleven skal derfor alene have undervisning i det eller de relevante fag, og undervisningen skal stadig tilrettelægges som fuldtidsuddannelse.

Hvis den unge er i målgruppen for FGU, kan det overvejes, om det giver mening, at eleven modtager undervisning i flere almene fag eller evt. et fagligt tema. Dette forudsætter, at KUI er indforstået hermed, og ændrer elevens uddannelsesplan.

### 3.1.4 Faglige temaer

Regler om faglige temaer er fastsat i FGU-bekendtgørelsens § 2<sup>38</sup>.

Institutionen har mulighed for at udbyde følgende faglige temaer for elever i pgu og egu:

- Omsorg og sundhed
- Handel og kundeservice
- Turisme, kultur og fritid
- Musisk og kunstnerisk produktion
- Mad og ernæring

<sup>36</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 1.](#)

<sup>37</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 4, stk. 2-3.](#)

<sup>38</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 2.](#)

- Miljø og genbrug
- Jordbrug, skovbrug og fiskeri
- Byg, bolig og anlæg
- Kommunikation og medier
- Motor og mekanik
- Service og transport
- Industri (plast, metal m.m.).

Institutionen bestemmer, hvilke af de faglige temaer der udbydes på institutionens skoler. Det skal være oplyst på institutionens hjemmeside, hvilke faglige temaer institutionen udbyder<sup>39</sup>.

Dog gælder det for elever i egu-sporet, at de kan vælge mellem alle de faglige temaer, også selvom FGU-skolen, som eleven er tilknyttet, ikke udbyder det pågældende faglige tema. Hvis skolen har en egu-elev inden for et fagligt tema, som skolen ikke har faglige kompetencer til at undervise i, skal skolen tilvejebringe de faglige kompetencer, fx gennem samarbejde med en anden skole, se eventuelt mere i afsnit 3.1.9.

Hvis elevens forløb afsluttes med en prøve, der tilrettelægges i virksomheden, kan en medarbejder herfra være eksaminator. Det er dog altid FGU-institutionens ansvar, at eleven opfylder de mål, der fremgår af det relevante fagbilag.

### 3.1.5 Niveauerne i FGU

De almene fag udbydes på G-, E- og D-niveau samt et introducerende niveau, som fører op til G-niveauet. Identitet og medborgerskab, PASE og teknologiforståelse udbydes dog alene på G-niveau.

De faglige temaer udbydes på introducerende niveau, FGU-niveau 1, FGU-niveau 2 og FGU-niveau 3.

FGU-niveauerne 1-3 for de faglige temaer ligger på niveau med G-, E- og D-niveauerne i de almene fag. I kvalifikationsrammen for livslang læring<sup>40</sup> indplaceres disse niveauer på niveau 1-3 som bevis på supplerende kvalifikationer.

Der hersker en udbredt misforståelse om, at et fagligt tema i FGU samlet set er udtryk for samme kvalifikationsniveau som en erhvervsuddannelse (eud), hvis det faglige tema og erhvervsuddannelsen er afsluttet på samme niveau. Dette er af flere årsager ikke korrekt:

- For det første retter et fagligt tema sig ikke mod en bestemt erhvervsuddannelse, men mod et beskæftigelsesområde. Hvert enkelt faglige tema retter sig mod flere forskellige erhvervsuddannelser, og derfor er fagbilaget også udformet, så det kan rumme denne forskellighed.
- For det andet er FGU en forberedende uddannelse, og dokumentationen er derfor alene en supplerende kvalifikation. FGU er som bekendt et individuelt tilrettelagt forberedende tilbud, som kan bestå af forskellige enkeltelementer, der alt efter indholdet heraf muligvis kan godskrives ved efterfølgende optagelse i eud.

<sup>39</sup> Se <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/bestyrelse-og-ledelse/institutionens-hjemmeside/fgu-tjekliste>.

<sup>40</sup> Se <https://www.uvm.dk/uddannelsessystemet/den-danske-kvalifikationsramme>

Kvalifikationsrammen bruges til at indplacere grader, uddannelser og såkaldte supplerende kvalifikationer. Ved dokumentationen af niveauerne i de *faglige temaer* i FGU er der netop tale om supplerende kvalifikationer. De kan derfor betragtes som en mulig del af eller et supplement til en uddannelse.

Andre eksempler på supplerende kvalifikationer er fx FVU, avu, hf-enkeltfag, eud-grundforløb og AMU-kurser.

### 3.1.6 Læreplaner og fagbilag

Læreplaner, fagbilag og FGU's didaktiske principper er supplementter til FGU-bekendtgørelsen, og kan findes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside<sup>41</sup>.

Til de almene fag findes der læreplaner, og til de faglige temaer findes der fagbilag. Læreplaner og fagbilag beskriver fagenes identitet og formål, faglige mål, fagligt indhold, undervisningens tilrettelæggelse samt krav til evaluering og dokumentation. Med andre ord er det læreplanen eller fagbilaget, der er styrende for det enkelte fag, og det er her, at alle oplysninger om faget kan findes. For hver læreplan og hvert fagbilag er der udarbejdet en undervisningsvejledning og en prøvevejledning, som udfolder og eksemplificerer de enkelte dele af læreplanen/fagbilaget. Vejledningerne kan derfor være en hjælp til at forstå de enkelte dele af faget. Læreplanen for et alment fag gælder, uanset om det er en agu-elev, en pgu-elev eller en egu-elev, der undervises i faget.

Undervisningen i de enkelte fag skal altså tilrettelægges i overensstemmelse med den gældende læreplan/det gældende fagbilag, men samtidig i overensstemmelse med de didaktiske principper for FGU, se afsnit 3.3.4.

Læreplaner, fagbilag, undervisningsvejledninger, prøvevejledninger og vejledning til de 15 didaktiske principper kan samlet findes på [www.uvm.dk](http://www.uvm.dk)<sup>42</sup> og [www.emu.dk](http://www.emu.dk)<sup>43</sup>.

### 3.1.7 Almen grunduddannelse (agu)

Elever i agu skal som udgangspunkt have undervisning i:

- Dansk eller dansk som andetsprog (DSA)
- Matematik
- Identitet og medborgerskab eller PASE
- Et valgfrit fag
- Evt. endnu et valgfag.

Undervisningen tilrettelægges som udgangspunkt med to tredjedele teori og en tredjedel praksis<sup>44</sup>. Undervisningen tager dermed udgangspunkt i en praksis, som bliver det didaktiske greb til læring. Praksisbegrebet udfoldes yderligere i afsnit 3.3.2. I undervisningen skal der

<sup>41</sup> Se <https://www.uvm.dk/Forberedende-grunduddannelse/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Laererplaner-og-fagbilag>.

<sup>42</sup> Se <https://www.uvm.dk/Forberedende-grunduddannelse/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Laererplaner-og-fagbilag>.

<sup>43</sup> Se <https://emu.dk/fgu>.

<sup>44</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 13, stk. 1.](#)

indgå helhedsorienterede undervisningsforløb på tværs af fag – der findes eksempler på tværfaglige undervisningsforløb på [emu.dk](http://emu.dk). I undervisningen skal der ligeledes lægges vægt på at gøre eleverne klar til senere at overgå til en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

I særlige tilfælde kan en FGU-institution få tilladelse til ikke at have agu-sporet på alle skoler<sup>45</sup>. I givet fald skal institutionen fortsat sikre en bred geografisk dækning af alle tre spor, og at transportmulighederne understøtter, at eleverne fortsat har mulighed for at vælge mellem de tre spor og ikke er til hinder for elevens fremmøde.

### 3.1.8 Produktionsgrunduddannelse (pgu)

Elever i pgu skal som udgangspunkt undervises i:

- Et fagligt tema
- Dansk eller dansk som andetsprog (DSA)
- Matematik
- PASE
- Evt. et eller flere valgfrie almene fag.

I pgu er fagligheden primært forbundet med praktisk arbejde, værkstedsundervisning og opgaveløsning med henblik på produktion. Undervisningen i pgu tilrettelægges med to tredjedele produktion og en tredjedel teori<sup>46</sup>.

Undervisningen i de almene fag dansk, matematik, PASE og valgfag skal ske i tæt samspil med det værksted og den produktion, som eleven er en del af. Det praktiske arbejde i værkstederne integreres altså med undervisningen i de almene fag, og produktionen bliver et didaktisk redskab også til teoretisk læring både i det faglige tema og i de almene fag. Dette sker eksempelvis ved, at eleven på træværkstedet lærer matematik, i forbindelse med at han/hun skal bygge et legehus. Pgu-eleven skal i undervisningen tilegne sig gode arbejdsvaner og evner for senere at kunne overgå til erhvervsuddannelse (eller anden ungdomsuddannelse) eller varig beskæftigelse.

### 3.1.9 Erhvervsgrunduddannelse (egu)

Der er udarbejdet en selvstændig vejledning til egu-sporet, som vil være tilgængelig inden 2025. Der henvises derfor til denne for mere detaljeret information via dette link: [Love og regler | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#).

Bestemmelser om egu er først og fremmest fastsat i FGU-lovens §§ 16-19<sup>47</sup>.

I egu er fagligheden primært forbundet med virksomhedspraktik. Som udgangspunkt skal et egu-forløb tilrettelægges med to tredjedele virksomhedspraktik og en tredjedel skoleunder-

<sup>45</sup> [Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024](#)

<sup>46</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 15, stk. 1.](#)

<sup>47</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 16-19.](#)

visning. Eleven skal modtage undervisning i et fagligt tema, hvilket primært foregår i virksomhedspraktikken. Her skal eleven opnå kendskab til arbejdsmarkedet og opnå viden, færdigheder og kompetencer, der er relevante og efterspurgt på arbejdsmarkedet, således at eleven efterfølgende kan overgå til en erhvervsuddannelse eller beskæftigelse. Som nævnt i afsnit 3.1.3 om faglige temaer er det muligt for egu-eleven at vælge mellem alle de faglige temaer.

Elevens forløb skal planlægges, så eleven ved afslutningen af sin egu lever op til de faglige mål for det specifikke faglige tema, som eleven har valgt. De faglige mål er beskrevet i det faglige temas fagbilag. Institutionen skal dermed sikre, at det forløb, der tilrettelægges for eleven, fører frem mod, at eleven kan nå de faglige mål. Eleven kan afslutte egu på FGU-niveau 1 til FGU-niveau 3. Som tidligere nævnt kan FGU-institutionen have behov for at trække på fagekspertise uden for institutionen, hvis elevens forløb er inden for et fagligt tema, som institutionen ikke selv udbyder.

### **Skoleundervisning**

Som tidligere nævnt indeholder egu-sporet ca. 2/3 virksomhedspraktik og 1/3 skoleforløb. Fordelingen mellem virksomhedspraktik og skoleforløb skal ses over tid og udgøre et gennemsnit. Virksomhedspraktik foregår som hovedregel i en virksomhed på baggrund af en praktikaftale. Skoleforløbene kan indeholde både teoretisk undervisning og værkstedsundervisning, som er relevant for elevens uddannelsesforløb og arbejdsopgaver i virksomheden.

### **FGU-elever i egu-sporet**

I egu-sporet skal skoleundervisningen medvirke til at give eleven relevante kundskaber og praktiske færdigheder, som er af betydning for arbejdsfunktioner, der indgår i virksomhedspraktikken, samt forudsætninger for fortsat uddannelse.<sup>48</sup> Skoleundervisningen skal:

- give eleven de relevante kundskaber i egu-forløbet
- styrke elevens almene dannelse, herunder: 1) styrke elevens faglige, personlige og sociale udvikling og kompetencer, 2) styrke elevens samfundsengagement, demokratiske dannelse og kompetencer til aktiv deltagelse i demokratiet, 3) give eleven erfaringer med samarbejde og arbejdsforholdene på en arbejdsplads og kendskab til rettigheder og pligter i arbejdslivet, samt 4) fremme elevens mulighed for social mobilitet og for at udvikle sit potentiale fuldt ud m.m.<sup>49</sup>

Dansk/dansk som andetsprog og matematik skal indgå i skoleundervisningen, hvis det er nødvendigt for at nå et mål i elevens uddannelsesplan, fx er en forudsætning for elevens mål om fortsat uddannelse. Desuden bør de elever, der har helt grundlæggende udfordringer i dansk og matematik, få deres læse- og regnekompetencer styrket som led i undervisningen i skoleperioderne.

### **Prøver i egu-sporet**

Hvis eleven afslutter sit forløb og sit faglige tema på FGU-niveau 3, skal eleven afslutte med en prøve i det faglige tema. Reglerne for prøveafholdelse er som udgangspunkt de samme, som generelt gælder for FGU-elever (læs evt. mere i kapitel 4). For egu-elever gælder dog

<sup>48</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 17, stk. 2.](#)

<sup>49</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 2.](#)

særligt, at FGU-institutionen kan beslutte, at eleven skal afslutte sit faglige tema med en praktisk prøve over flere arbejdsdage, selv om fagbilaget ikke lægger op til denne prøveform<sup>50</sup>. Denne beslutning kan ske i dialog med elevens praktikvirksomhed, da prøven i nogle tilfælde vil finde sted der.

Det er FGU-institutionens ansvar at føre eleven til prøve. Hvordan det i praksis organiseres og tilrettelægges, er en individuel vurdering fra elev til elev inden for uddannelsens rammer og under hensyn til eksempelvis forpligtelsen til at behandle elever med samme forudsætninger ens (den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning). For nogle elever vil det være muligt at tilrettelægge prøven i virksomheden. Det er dog en forudsætning, at eksaminator, som er den medarbejder, der har haft til opgave at sørge for elevens læring i virksomheden, har de nødvendige undervisningskompetencer og kan opfylde de faglige og pædagogiske krav til undervisningen, jf. FGU-lovens §§ 37-38<sup>51</sup> og den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelses § 29<sup>52</sup>. Hvis dette ikke er en mulighed, bør vejlederen indtænke, at eleven fx har kontakt til en værkstedslærer i løbet af sit forløb, for at denne kan føre eleven til prøve. For nogle elever vil en del af skoleperioden foregå i FGU-institutionen, hvor eleven har kontakt til den relevante værkstedslærer. Desuden kan det være en fordel, at værkstedslæreren deltager i nogle af forløbssamtalerne for at følge elevens forløb.

Hvis egu-eleven modtager undervisning på FGU-institutionen, gælder de samme regler med hensyn til prøverne som for andre FGU-elever.

### **Kombinationsforløb i egu**

Undervisningen i FGU kan også kombineres med elementer fra kompetencegivende ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser, herunder ikke mindst erhvervsuddannelser. Det foregår i kombinationsforløb, hvor eleven fx kan tage dele af en erhvervsuddannelse eller et certifikatkursus, som er nødvendige for arbejdet i virksomhedspraktikken.

Fra 1. august 2024 dækker FGU-institutionen elevens udgifter til gebyrer, attester og lignende, samt egenbetaling til kost og logi ved ophold på kostafdelinger, som led i kombinationsforløb<sup>53</sup>.

For agu og pgu-elever modtager FGU-institutionen halv takst for en elev, mens eleven er i kombinationsforløb, og fra 1. januar 2025 gælder det samme for egu-elever. Som en del af egu er det desuden muligt at tilrettelægge kombinationsforløb på højskoler.

Kombinationsforløb for egu-eleven kan vare op til en tredjedel af uddannelsesforløbets samlede varighed, således at det i nogle tilfælde kan udgøre al skoleundervisning. I egu er der således *ikke* de samme begrænsninger med hensyn til varigheden af kombinationsforløbet som i agu og pgu. Se mere om kombinationsforløb i afsnit 3.2.2.

<sup>50</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 8, stk. 3.](#)

<sup>51</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 37-38](#)

<sup>52</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16. januar 2014, § 29](#)

<sup>53</sup> [Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024](#)

## Virksomhedspraktik

Egu-eleven skal opnå sin primære læring gennem sin virksomhedspraktik<sup>54</sup>. Egu-eleven indgår i et ansættelsesforhold og er en reel arbejdskraft for virksomheden. Virksomhedspraktikken skal give eleven en forståelse af og egne erfaringer med, hvad det vil sige at have et arbejde og at begå sig på en arbejdsplads. Derudover vil eleven opnå viden om og færdigheder i forskellige arbejdsfunktioner, der sikrer kvalifikationer, som er relevante på arbejdsmarkedet, samt opnå erfaringer med arbejde og samarbejde, der er nødvendigt for senere at opnå en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

## Ansaret for at skaffe en praktikplads

Elevens kommune skal sammen med eleven finde en praktikplads i en privat eller offentlig virksomhed. Kommunen har dermed mulighed for at vurdere, om der i eget regi kunne være en mulighed for at etablere en praktikplads. Kommunen kan uddelegere opgaven med at finde virksomhedspraktik til FGU-institutionen på baggrund af en samarbejdsaftale, der fastlægger rammerne for dette. Det er alene opgaven, der kan uddelegeres til institutionen, og ansvaret for at finde en praktikplads vil således altid være kommunens. Ansvar er ligeledes kommunens, hvis eleven mister sin praktikplads og skal finde en ny. Hvis det ikke er muligt at finde en virksomhedspraktik til eleven, kan eleven gennemføre virksomhedspraktikken på FGU-institutionen. Dette skal give eleven den samme grad af viden, færdigheder og kompetencer som en ordinær virksomhedspraktik. Udgifterne til virksomhedspraktik på FGU-institutionen afholdes af kommunen, herunder skoleydelse svarende til den sats der i øvrigt gælder i FGU.

## Praktikaftale

Når der er fundet en praktikplads til eleven, skal der indgås en praktikaftale mellem eleven og virksomheden. Praktikaftalen skal være skriftlig, og der skal anvendes en formular, der findes som bilag 1 i indholds bekendtgørelsen<sup>55</sup>. Formularen kan også findes i Word-format på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside<sup>56</sup>. Formularen angiver de informationer, som praktikaftalen skal indeholde og må ikke indeholde andre punkter. Praktikaftalen skal bl.a. angive mål for praktikperioden samt elevens arbejdsområder og funktioner i virksomheden. Målet for praktikperioden skal pege frem mod det overordnede mål i uddannelsesplanen, og de specifikke mål med praktikperioden skal være udfoldet i forløbsplanen. Praktikaftalen er en aftale om det ansættelsesforhold, som eleven og virksomheden indgår, og aftalen skal være underskrevet af eleven, den eventuelle indehaver af forældremyndigheden og virksomheden senest ved praktikperiodens begyndelse.

Kommunen skal sikre, at dette sker, og skal i sidste ende også godkende, at aftalen bidrager til at opfylde elevens uddannelsesplan. Kommunen skal ligeledes sikre, at både eleven, virksomheden og FGU-institutionen har en kopi af den underskrevne praktikaftale. For elever, der er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver give samtykke til at indgå, ændre og opsigte praktikaftalen. Praktikpladsen skal ikke godkendes af et fagligt udvalg, som det er tilfældet med en erhvervsuddannelse, men kommunen skal i forbindelse med indgåelse af en

<sup>54</sup> Se pjecen [Virksomhedspraktik i forberedende grunduddannelse](#).

<sup>55</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, bilag 1.](#)

<sup>56</sup> Se <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/fgu/2019/sep/190902-praktikaftale-bilag-1.docx>.

praktikaftale sikre, at virksomheden er bekendt med muligheden for at oprette en praktikplads til en erhvervsuddannelse. Derfor er der i formularen til praktikaftalen en rubrik, hvor virksomheden skal bekræfte, at den er bekendt med muligheden for at oprette en uddannelsesaftale i henhold til lov om erhvervsuddannelser.

### **Sikkerhed i virksomhedspraktik**

Elever i egu vil være i virksomhedspraktik med ansættelse i en virksomhed i størstedelen af deres uddannelsesforløb. Virksomhedspraktikken vil som hovedregel være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 9 i bekendtgørelse om unges arbejde (ungebekendtgørelsen)<sup>57</sup>.

### **Virksomhedsmentor**

For en mindre gruppe af elever i egu kan der være behov for at understøtte elevernes virksomhedspraktik med en virksomhedsmentor<sup>58</sup>. En virksomhedsmentorordning indebærer, at kommunen enten køber medarbejdertimer hos en virksomhed, så virksomheden kan stille en medarbejder til rådighed i et aftalt tidsrum til at støtte eleven, eller køber timer hos en ekstern aktør/person med det specifikke formål at støtte elevens fastholdelse i virksomheden. Virksomhedsmentoren skal arbejde på at styrke muligheden for at fastholde eleven i forløbet. Det kan typisk være en erfaren medarbejder i virksomheden, der sørger for introduktion og oplæring samt hjælper med at overkomme andre udfordringer i forbindelse med at varetage arbejdsopgaverne, og som kontinuerligt følger op på elevens indsats. Virksomhedsmentorindsatsen vil være individuelt tilpasset i forhold til både eleven og virksomheden og er ikke nødvendigvis udelukkende knyttet til de helt konkrete arbejdsopgaver.

Etablering af en virksomhedsmentor adskiller sig først og fremmest fra kontaktpersonen ved alene at være tilknyttet en elev i egu-sporet, samt ikke at være betinget af, at eleven har behov for støtte fra flere enheder i kommunen<sup>59</sup>. Den samme person kan varetage begge funktioner, og de to ordninger kan kombineres, hvis det er formålstjenligt.

### **Støttetimer i virksomhedspraktik – specialpædagogisk støtte (SPS)**

Til elever i egu-sporet, som er i virksomhedspraktik, kan der ydes tilskud til støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse gennem SPS-ordningen<sup>60</sup>. Støttetimerne kan kun søges til og anvendes i den periode, hvor eleven er i virksomhedspraktik. Formålet med støttetimerne er, at eleven får støtte i den periode, hvor eleven ikke er omfattet af det inkluderende læringsmiljø på FGU-institutionen. Det kan eventuelt overvejes, hvordan støttetimerne kan koordineres med det inkluderende læringsmiljø, så der sikres gode koblinger og overgange. Specialpædagogisk støtte giver også mulighed for andre støtteformer til eleverne. Læs mere om det på [Forberedende grunduddannelse \(FGU\) - SPS \(spsu.dk\)](https://www.spsu.dk).

### **Opfølgning på forløbsplanen**

<sup>57</sup> [Bekendtgørelse om unges arbejde, BEK nr. 1049 af 30/05/2021, § 9.](#)

<sup>58</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 19.](#)

<sup>59</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 l.](#)

<sup>60</sup> [Bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand m.v. til elever, kursister og deltagere med funktionsnedsættelser eller tilsvarende svære vanskeligheder, BEK nr. 1947 af 10/12/2020, § 10, stk. 2.](#)



Forløbsplanen er det styringsværktøj, som fastholder målet, følger op på uddannelsesforløbs progression og danner baggrund for den månedlige evaluerings- og vejledningssamtale mellem eleven og FGU-institutionen<sup>61</sup>. Virksomheden inddrages i relevant omfang. Det er FGU-institutionen, der har initiativpligten og ansvaret for at følge op på de fastlagte mål i forløbsplanen og dermed også i virksomhedspraktikken. Målene for virksomhedspraktikken fastlægges på baggrund af det fagbilag, der gælder for det faglige tema, som eleven uddanner sig inden for. For at sikre, at forløbsplanen realiseres, skal der etableres et godt samarbejde mellem virksomheden og FGU-institutionen.

Det er helt centralt, at både FGU-institution, virksomhed og elev har et klart billede af målene med praktikken. FGU-institutionen skal derfor anvende et redskab, som synliggør praktikmålene for eleven og virksomheden samt giver mulighed for at dokumentere progressionen i forløbet. Det er op til FGU-institutionen at afgøre hvilket redskab, der skal anvendes.

### **Opstart på praktikplads eller alternativt pgu**

Når eleven begynder i egu, skal uddannelsesforløbet tilrettelægges og beskrives i elevens forløbsplan. Hvis der ikke ved uddannelsens begyndelse foreligger en aftale med en virksomhed om en praktikaftale, skal denne etableres så hurtigt som muligt. Hele forløbet skal så vidt muligt fastlægges i samarbejde med eleven, så eleven kan få ejerskab til det.

Hvis den unge er begyndt i FGU fx i pgu-sporet og så senere overgår til egu-sporet, starter fordelingen mellem skole og virksomhedspraktik, når eleven påbegynder egu. Det kan derfor anbefales at overveje, om det er mere hensigtsmæssigt, at den unge starter i egu-sporet, hvis der er en forventning om, at eleven skal fortsætte i dette spor i stedet for at bruge tid i pgu-sporet på undervisning, som måske ikke i væsentlig grad bidrager til indholdet i egu-forløbet.

### **Særlige muligheder for forlængelse i egu-sporet**

Fra 1. januar 2025 kan elever i egu-sporet, som har skiftet uddannelsesspor fra agu/pgu til egu med kommunens godkendelse få forlænget uddannelsestiden for det samlede uddannelsesforløb med op til 1 år. Elevens ordinære forløb i egu-sporet vil dog ikke kunne forlænges med en større tidsramme, end eleven allerede har brugt i andre spor, således at elevens uddannelsesforløb i egu fortsat, som udgangspunkt, højst kan have en varighed af to år<sup>62</sup>.

Forlængelsesmuligheden gælder også elever, som er indskrevet på agu- eller pgu-sporet før 1. januar 2025 og som skifter til egu-sporet herefter.

Muligheden påvirker ikke elevens mulighed for at få forlængelse efter de andre regler om forlængelse. En elev, som har opnået forlængelse af sit FGU-forløb som følge af sporskifte fra agu/pgu til egu, vil således uagtet kunne gøre brug af fx. muligheden for forlængelse i op til yderligere et år i forbindelse med virksomhedspraktikken. Ligeledes kan elevens uddannelsestid fortsat yderligere forlænges efter § 9, stk. 1 og 2.

<sup>61</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 35, stk. 3.](#)

<sup>62</sup> [Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024](#)

Finansieringen af forlængelsen vil følge den ordinære finansieringsmodel og forlængelsen vil ikke skulle medtælles i opgørelsen af, om institutionen har forlænget mere end 10 pct. af institutionens samlede årselevtal i det forudgående finansår. Forlængelsen vil derimod indgå i institutionens samlede årselevtal til beregning af næste års 10 pct.

Forlængelsen kan kun ske efter aftale med KUI og kræver justering af elevens uddannelsesplan<sup>63</sup>.

Som noget særligt for elever i egu-sporet gælder, at for elever, som forventes at afslutte på FGU-niveau 3 (højeste undervisningsniveau) kan KUI i særlige tilfælde forlænge uddannelses-tiden for en elevs samlede uddannelsesforløb med op til 1 år. Forlængelse kan alene ske som virksomhedspraktik<sup>64</sup>. Det er dog en forudsætning, at fordelingen mellem virksomhedspraktik og skole i egu-sporet allerede er opfyldt.

### **Forsørgelsesgrundlag og dimittendrettigheder**

I praktikperioden modtager eleven løn fra virksomheden. Når praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår. Hvis praktikaftalens arbejdsområde og funktioner ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende arbejde<sup>65</sup>. I skoleperioder modtager eleven skoleydelse, også når undervisningen foregår et andet sted end på FGU-institutionen.

Hvis eleven afslutter egu-sporet med en prøve bestået på FGU-niveau 3, har eleven efterfølgende mulighed for at blive optaget i en a-kasse efter reglerne herom i henhold til lov om arbejdsløshedsforsikring mv. Det betyder bl.a., at eleven derved kan opnå dimittendrettigheder, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt<sup>66</sup>. Der stilles ikke krav til varigheden af uddannelsen, når eleven har gennemført erhvervsgrunduddannelse på højeste niveau i henhold til FGU-loven. Der er kun et krav om, at egu-sporet er bestået på højeste niveau (FGU-niveau 3). Der er dermed heller ikke krav om, at eleven har bestået almene fag, fx dansk og/eller matematik.

Egu-elever kan også afslutte på FGU-niveau 1 eller FGU-niveau 2, og i så fald får de et kompetencebevis, der beskriver de kompetencer, de har opnået i forløbet, og de eventuelle prøver, de har aflagt. Eleverne får ikke uddannelsesbevis eller dimittendrettigheder.

### **Videreførelse af egu-bonusordning**

Til private arbejdsgivere, der ansætter FGU-elever i egu-virksomhedspraktik i perioden 1. august 2019 til 31. december 2027, udbetaler staten en bonus<sup>67</sup>. Bonus udgør op til 40.000 kr. pr. elev og udbetales, når en praktikperiode er gennemført i overensstemmelse med praktikaftalen. Hvis den samlede modtagne statsstøtte til virksomheden er over 300.000 euro i de sidste tre år, kan der ikke gives støtte. Læs eventuelt mere om den såkaldte "de minimis forordning" på AUB's hjemmeside<sup>68</sup>.

<sup>63</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 f stk. 2.](#)

<sup>64</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 9, stk. 4.](#)

<sup>65</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 18, stk. 5.](#)

<sup>66</sup> [Bekendtgørelse af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., LBK nr. 503 af 11/05/2023, § 41, stk. 2 og § 54, stk. 1.](#)

<sup>67</sup> [Bekendtgørelse om udbetaling af bonus til private arbejdsgivere, der ansætter elever i uddannelsessporet erhvervsgrunduddannelse efter lov om forberedende grunduddannelse \(egu-fgu-bonusordningen\), BEK nr. 1808 af 28/12/2023.](#)

<sup>68</sup> [Giv oplysninger om statsstøtte for at få EGU-Bonus.](#)

### **Erhvervstræning i egu**

I egu kan der indgå erhvervstræning, hvis institutionen vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt for eleven. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis eleven endnu ikke har fået en praktikplads. Eleven kan højst deltage i erhvervstræning 4 uger ad gangen og højst 12 uger i alt pr. år. Erhvervstræning foregår – på samme vis som på de andre spor – i en virksomhed, hvor eleven gennem deltagelse i arbejdsopgaver får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv samt kan medvirke til, at eleven får en egentlig praktikplads eller beskæftigelse i en virksomhed. Eleven modtager skoleydelse i perioder med erhvervstræning.

### **Ferie**

Hvis praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår. Hvis dette ikke er tilfældet, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende<sup>69</sup>. Tvivlsspørgsmål om, hvilke vilkår der skal gælde, afgøres ad fagretlig vej.<sup>70</sup>

Ovenstående indebærer, at eleven har status som lønmodtager og er omfattet af de almindelige regler om ferie.<sup>71</sup> Elever i egu-sporet er ikke omfattet af særbestemmelserne for visse persongrupper i denne lov som fx elever i erhvervsuddannelserne.

Har eleven ikke optjent det antal feriedage, som virksomheden holder ferielukket, kan eleven få undervisning på FGU-institutionen. Hvis institutionen også har ferielukket, kan eleven modtage skoleydelse efter de samme regler som de øvrige FGU-elever. Det er dog en betingelse, at eleven forinden har afholdt eventuelt opsparede feriedage.

## **3.1.10 Sikkerhed**

FGU er underlagt loven om undervisningsmiljø. Når der i undervisningen indgår arbejde, der indeholder et vist risikomoment, gælder de samme regler som på erhvervsuddannelser. Disse regler indeholder bestemmelser om arbejdets udførelse, om tekniske hjælpemidler og om stoffer og materialer. Dansk Center for Undervisningsmiljø har udarbejdet en vejledning til arbejdsmiljølovens udvidede område i relation til elever og studerende<sup>72</sup>. Der gælder særlige regler for sikkerhed, når egu-elever er i virksomhedspraktik. Dette er udfoldet i denne vejlednings afsnit 3.1.7.

### **Undervisning under arbejdspladslignende forhold**

På FGU vil dele af skoleundervisningen bære præg af at være "undervisning under arbejdspladslignende forhold". Det vedrører typisk en form for værkstedsundervisning, hvor eleverne skal anvende farlige maskiner, redskaber, materialer og lignende. I sådan en situation vil eleverne være dækket af skolens/statens forsikring<sup>73</sup>, hvis de kommer til skade i forbindelse med undervisningen. I alle andre tilfælde er eleverne ikke dækket.

<sup>69</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 18, stk. 5.](#)

<sup>70</sup> [Bekendtgørelse af lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter, LBK nr. 1003 af 24/08/2017, § 33.](#)

<sup>71</sup> [Bekendtgørelse af lov om ferie, LBK nr. 152 af 20/02/2024.](#)

<sup>72</sup> Se [Rum til Alle - det gode undervisningsmiljø på FGU](#)

<sup>73</sup> Se <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/oekonomi-og-drift/regulerede-institutioner/statens-selvforsikring/om-statens-selvforsikring>.

I tvivlstilfælde kan skolen kontakte ministeriet for at få ministeriets vurdering af sagen, da det kan bero på en konkret vurdering om betingelsen "undervisning under arbejdspladslignende forhold", er opfyldt.

Ovenstående betyder, at hvis eleverne ikke har tegnet en privat heltidsulykkesforsikring, så er de i udgangspunktet ikke dækket, hvis de kommer til skade i den skoletid, der ikke betegnes som værende under arbejdspladslignende forhold.

FGU-institutionen må ikke tegne særlig forsikring for eleverne.

### **Sikkerhed i erhvervstræning**

Elever i erhvervstræning må ikke bidrage til virksomhedens produktion<sup>74</sup>. Eleven skal således være overtalig. Når eleven fx udfører et givent stykke arbejde på vegne af en medarbejder i virksomheden, skal vedkommende medarbejder samtidig instruere og overvåge eleven samt kvalitetssikre dennes arbejde.

En elev under 18 år kan også tilbydes erhvervstræning, men må ikke udføre arbejdsfunktioner, der er omfattet af forbuddet i bekendtgørelse om unges arbejde<sup>75</sup>.

Elever i erhvervstræning er omfattet af statens erstatningsordning. Det betyder, at Børne- og Undervisningsministeriet yder erstatning for skader som en elev forvolder på andres person- eller ejendele, såfremt eleven kan gøres ansvarlig for skaden. Hvis en tingskade er dækket af anden forsikring, dækkes den ikke af Børne- og Undervisningsministeriet, fx hvis virksomheden har en ting- eller driftstabsforsikring.

Endvidere ydes der erstatning til elever, der kommer til skade. Dvs. at hvis en elev kommer til skade i forbindelse med sin erhvervstræning, så er eleven omfattet af lov om arbejdsskadesikring på samme måde som de ansatte i virksomheden.

Bemærk, at ovenstående er en undtagelse til de forsikringsregler, der gælder på institutionen. Her er udgangspunktet, at det er elevernes private forsikringer, der dækker dem i skoletiden, medmindre der er tale om "undervisning under arbejdspladslignende forhold". Institutionerne kan med fordel informere eleverne om eget ansvar for tegning af privat heltidsulykkesforsikring.

<sup>74</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 22, stk. 3.](#)

<sup>75</sup> [Bekendtgørelse om unges arbejde, BEK nr. 1049 af 30/5/2021, kapitel 3.](#)

## 3.2 Erhvervstræning, kombinationsforløb, skift af uddannelsesspor og forløbsplan

### 3.2.1 Erhvervstræning

Erhvervstræning indgår i uddannelsesforløbet som et skoleelement og eleven modtager fx skoleydelse efter reglerne herom. Eleven vil under visse omstændigheder også kunne benytte den såkaldte "fleksibel ordning" og få rabat til transport, se eventuelt afsnit 8 i denne vejledning om skoleydelse, barsel, transport og måltider.

I agu og pgu skal eleven kunne deltage i erhvervstræning i offentlige og private virksomheder. Gennem erhvervstræningen kan eleven få erfaring med dagligdagen i en virksomhed, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv.

En elev kan højst deltage i erhvervstræning fire uger ad gangen og højst 12 uger i alt pr. påbegyndt år. Institutionen kan samarbejde med det lokale erhvervsliv mv. med henblik på at finde relevant erhvervstræning. Elever, som er i erhvervstræning, må ikke bidrage til virksomhedens produktion. Det vil sige, at eleven ikke må bidrage direkte til virksomhedens indtjening. Der er tale om deltagelse i praktik/undervisning under arbejdspladslignende vilkår i en virksomhed<sup>76</sup>. Institutionen skal derfor løbende have fokus på, at eleven ikke er en egentlig arbejdskraft for virksomheden, men er i erhvervstræning med henblik på at eleven får erfaringer, der styrker og kvalificerer elevens valg af uddannelse og erhverv.

Erhvervstræningen kan også bruges som adgang til at få en praktikplads eller komme i beskæftigelse i en virksomhed efter FGU-forløbet. Evt. planer om erhvervstræning skal institutionen skrive i elevens forløbsplan<sup>77</sup>.

### 3.2.2. Kombinationsforløb

Kombinationsforløb er undervisningsforløb, der indeholder elementer fra kompetencegivende ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser. Kombinationsforløb på egu-sporet kan tillige indeholde ophold på folkehøjskoler. Formålet med kombinationsforløbene er at bygge bro mellem forskellige skoleformer og skabe en glidende og individuelt tilrettelagt overgang særligt til erhvervsuddannelsessystemet og evt. de gymnasiale uddannelser. I alle tre uddannelsesspor kan der tilrettelægges med kombinationsforløb. Dette er dog ikke en mulighed i introduktionsforløb.

Institutionen har en pligt til aktivt at samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner om at tilrettelægge og gennemføre den enkelte elevs kombinationsforløb.

I agu og pgu må kombinationsforløb maksimalt udgøre fem uger af det samlede undervisningsforløb. Hvis en institution undtagelsesvist vurderer, at en elev vil have særligt gavn af det, kan institutionen forlænge et kombinationsforløb for eleven i op til ti uger i alt<sup>78</sup>. I agu er

<sup>76</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 22, stk. 3.](#)

<sup>77</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 25-27.](#)

<sup>78</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 5, stk. 2.](#)

varigheden af kombinationsforløb ikke begrænset på samme vis, jf. afsnit 3.1.7. Her er begrænsningen udelukkende, at der i egu skal være en fordeling med en tredjedel skoleundervisning og to tredjedele virksomhedspraktik. I princippet kan stort set al skoleundervisning i egu således foregå som kombinationsforløb, hvis det er meningsfuldt i forhold til elevens uddannelsesplan.

### Finansiering

I forbindelse med kombinationsforløb finansieres den uddannelsesdel, som FGU-eleven deltager i på en anden institution, efter reglerne for den pågældende uddannelse. En uddannelsesdel kan være en del af en kompetencegivende ungdomsuddannelse eller en del af arbejdsmarkedsuddannelse, og for egu-elever også et ophold på en folkehøjskole. Den tilskudsberettede aktivitet opgøres og indberettes af den institution, som ifølge forløbsplanen leverer undervisningen.

FGU-elever, der som led i et kombinationsforløb deltager i erhvervsuddannelser, gymnasiale uddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser, fritages fra deltagerbetaling. Børne- og Undervisningsministeriet dækker evt. udgifter til deltagerbetaling for disse elever gennem udbetaling af tilskuddene for den pågældende uddannelsesaktivitet. FGU-institutionen skal derfor ikke afregne med udbyderen af de pågældende uddannelseselementer for elever, der deltager i kombinationsforløb.

FGU-institutionen dækker elevens udgifter til gebyrer, attester og lignende, samt egenbetaling til kost og logi ved ophold på kostafdelinger, som led i kombinationsforløb<sup>79</sup>.

Fra 1. januar 2025 kan FGU-institutioner inden for en afsat økonomiske ramme få refusion for udgifter til elevbetaling i forbindelse med egu-elevens højskoleophold. Muligheden for statslig refusion omfatter alene den almindelige ugepris for kurset og ikke øvrige forhold til individuelle formål og særskilt opkrævning fx særlige arrangementer, enkeltværelse, studierejser, særskilt betaling for materialer m.v., som følger af Kulturministeriets vejledning om elevbetaling på folkehøjskoler.<sup>80</sup>

For agu og pgu-elever modtager FGU-institutionen halv takst for en elev, mens eleven er i kombinationsforløb. Fra 1. januar 2025 gælder det samme for egu-elever.

### 3.2.3 Skift af uddannelsesspor

Skift af uddannelsesspor er beskrevet i FGU-lovens § 24<sup>81</sup>.

Hvis skift af spor forudsætter en ændring af elevens mål i uddannelsesplanen, kræver det en godkendelse fra kommunen. Hvis ikke det forudsætter en ændring i uddannelsesplanen, skal

<sup>79</sup> [Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024](#)

<sup>80</sup> [Vejledning om elevbetaling på folkehøjskoler, VEJ nr. 11544 af 27/02/2017.](#)

<sup>81</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 24.](#)

kommunen blot orienteres om sporskiftet. Det er den kommunale ungeindsats' opgave at udarbejde en uddannelsesplan for unge under 25 år<sup>82</sup>. Ændringer, som får betydning for den oprindelige uddannelsesplan, forudsætter derfor en godkendelse hos den kommunale ungeindsats, jf. FGU-lovens § 24, stk. 3. For en nærmere beskrivelse af uddannelsesplanen, se pjecen *Bliv skarp på uddannelsesplanen*<sup>83</sup>.

Hvis en elev har afsluttet sine fag/sit faglige tema, inden det tidsmæssigt passer med elevens overgang til den ønskede ungdomsuddannelse, kan den resterende tid i FGU fx tilrettelægges med kombinationsforløb, erhvervstræning og virksomhedspraktik efter reglerne herfor.

Eksempelvis:

- Hvis målet for eleven er at begynde på en erhvervsuddannelse, kan eleven komme i erhvervstræning i en virksomhed inden for det fagområde, eleven søger ind på.
- Hvis målet for eleven er at begynde på hf-uddannelsen for senere at læse til pædagog, kan eleven komme i erhvervstræning som fx pædagog, hvis eleven har afsluttet alle sine fag i agu.

### 3.3. Undervisningens tilrettelæggelse

Bestemmelser om undervisningens tilrettelæggelse findes i FGU-loven §§ 28-29<sup>84</sup> samt i FGU-bekendtgørelsen §§ 1-7<sup>85</sup>.

I tilrettelæggelsen af undervisningen skal læreren være opmærksom på de centralt fastsatte regler om:

- Struktur
- Praksis
- Tid
- Didaktik
- Læringsmiljø.

#### 3.3.1 Struktur

Der er vide rammer for, hvordan institutionen kan tilrettelægge undervisningen. Af dette afsnit fremgår både bestemmelserne for, hvad FGU-institutionen "skal gøre" og mere vejledende tekst om, hvad FGU-institutionen "kan gøre", som kan være hensigtsmæssigt.

De vide rammer sammenholdt med elevernes individuelle forløbsplaner gør det ekstra vigtigt, at skolen skaber en struktureret hverdag med tydelige rammer og klare instruktioner, som det kræves jf. FGU-lovens § 28. En del af dette kan bestå i lærerens arbejde med at sikre, at eleverne møder tydelige mål, direkte instruktion og løbende tilbagemeldinger på deres arbejde.

<sup>82</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 2 c-2 f.](#)

<sup>83</sup> [Bliv skarp på uddannelsesplanen.](#)

<sup>84</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 28-29.](#)

<sup>85</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, §§ 1-7.](#)

En anden del af de tydelige rammer kan bestå i at sikre, at eleven tilhører et stamhold på et spor. Det kan være hensigtsmæssigt, at der til den enkelte elev tilknyttes en primær lærer, som har ansvar for at følge op på elevens fremmøde og trivsel. Hvis alle elever på et stamhold har samme primære lærer, kan denne lærer også gives ansvar for at byde eleverne velkommen om morgenen (tjek ind) og sende eleverne godt hjem om eftermiddagen (tjek ud) samt holde frokostpause sammen med dem.

Oprettelsen af stamhold kan fx ske omkring produktion (et værksted) i pgu og omkring praksis i agu. Ligesom stamholdet i pgu er samlet om et fagligt tema med produktion som det centrale i arbejdsfællesskabet, kan stamholdet i agu samles om et eller flere interessefelter med praksis som det centrale i arbejdsfællesskabet. Almene fag kan i fornødent omfang samles på tværs af sådanne stamhold.

Med udgangspunkt i elevens forløbsplan skal læreren arbejde systematisk med de fastsatte mål for faglige, personlige og sociale kompetencer<sup>86</sup>. Det systematiske arbejde indebærer tre centrale elementer:

- Forløbsplan
- Faglig dokumentation
- Værktøj til at synliggøre progression.

### **Forløbsplan**

Forløbsplanen er det overordnede styringsredskab. Når læreren følger op på forløbsplanen, kan læreren inddrage den dokumentation, som eleven har fremstillet, og anvende værktøjet til synliggørelse af progression til at følge op på mål og evt. sætte nye mål for eleven. Læs mere om forløbsplanen i afsnit 3.2.4.

### **Faglig dokumentation**

Faglig dokumentation er de produkter, som eleven udarbejder. Produkterne dokumenterer elevens arbejde, og de indgår i den løbende dialog mellem læreren og eleven. Dokumentationen kan fx være fysiske produkter, billeder, tekster, video eller lyd, der kan dokumentere både processer og produkter.

Den faglige dokumentation anvendes i forbindelse med evaluering af elevens udvikling og læring samt i forbindelse med afslutning af et niveau. Den indgår ligeledes i forbindelse med prøven, når prøven er en portfolioprøve. I forbindelse med praktiske prøver kan eleven anvende sin faglige dokumentation som støttemateriale. Ved afgivelse af standpunktsbedømmelse anvendes ligeledes den faglige dokumentation. Standpunktsbedømmelse gives, hvis faget ikke afsluttes med en prøve eller på det højest fuldførte niveau, hvis eleven stopper før tid uden at aflægge prøve.

<sup>86</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 35, stk. 3.](#)



De nærmere krav og rammer for den faglige dokumentation skal fastsættes af de enkelte FGU-institutioner<sup>87</sup>. Det kan fx betyde, at ledelsen evt. i samarbejde med læreren gør det tydeligt for eleverne, hvad, hvordan og hvornår der skal dokumenteres.

### **Værktøj til at synliggøre progression**

Til at understøtte dialogen mellem eleven og læreren skal skolen have et værktøj, som synliggør elevens progression. Værktøjet skal tage afsæt i de mål, der gælder for fagene<sup>88</sup>, og det skal fastholde elevens fokus på at nå sine mål. Det skal ikke nødvendigvis være synligt i undervisningsrummet, men det skal være synligt for den enkelte elev.

### **Fjernundervisning**

FGU-institutionen kan anvende fjernundervisning i dele af undervisningen, og for elever med særlige behov herfor kan institutionen efter aftale med den kommunale ungeindsats (KUI) tilrettelægge størstedelen af skoleundervisningen som fjernundervisning<sup>89</sup>. Der skal altid være dele af undervisningen, som finder sted på FGU-institutionen. Hvis mere end halvdelen af undervisningen tilrettelægges som fjernundervisning, kan dette kun ske efter aftale med KUI.

## **3.3.2 Tid**

I tilrettelæggelsen af undervisningen skal der tages højde for de tidsmæssige rammer i regelgrundlaget. Der gælder følgende:

Uddannelsens varighed<sup>90</sup>. Uddannelsen har som hovedregel en samlet varighed på op til to år. Hvis der er særlige pædagogiske, faglige eller personlige forhold, som taler for en forlængelse, kan den kommunale ungeindsats beslutte at forlænge forløbet. Der er forskellige muligheder for at forlænge det samlede forløb. Se nærmere under afsnit 2.4

Undervisningstiden<sup>91</sup>. Institutionen skal gennemføre sin undervisning med et gennemsnitligt minimumstimental på 26 klokketimer pr. uge for den enkelte elev. Denne undervisning, tillagt elevernes selvstændige opgaveløsning, hjemmearbejde og forberedelse mv., udgør fuldtidsundervisning svarende til arbejdstiden for en fuldtidsbeskæftiget på arbejdsmarkedet.

Agu: to tredjedele teori og en tredjedel praksis<sup>92</sup>. I agu skal undervisningen bestå af to tredjedele teori og en tredjedel praksis med mindst fire almene fag (dansk, matematik, enten PASE eller identitet og medborgerskab samt et valgfrit fag fra fagrækken).

Pgu: to tredjedele produktion og en tredjedel teori<sup>93</sup>. I pgu skal undervisningen bestå af to tredjedele produktion og en tredjedel teori med et fagligt tema og mindst tre almene fag (dansk, matematik, PASE).

<sup>87</sup> Se [Læreplaner og fagbilag](#), pkt. 4.2.

<sup>88</sup> Se [Læreplaner og fagbilag](#), pkt. 4.1.

<sup>89</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 7.](#)

<sup>90</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 8, stk. 1.](#)

<sup>91</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 3, stk. 3.](#)

<sup>92</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 13, stk. 1.](#)

<sup>93</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 15, stk. 1.](#)

Egu: to tredjedele praktik og en tredjedel skoleundervisning<sup>94</sup>. I egu skal undervisningen bestå af to tredjedele praktik med et fagligt tema og en tredjedel skoleundervisning. Skoleforløbene kan ud over det fagligt relevante indeholde dansk, matematik og PASE. Skoleforløbene kan endvidere helt eller delvist bestå af kombinationsforløb. Se nærmere herom i afsnit 3.1.7

**Almene fag: to tredjedele teoretisk undervisning og en tredjedel praksis.** I almene fag skal undervisningen bestå af to tredjedele teoretisk undervisning og en tredjedel praksis, hvor teori og praksis i videst muligt omfang integreres. Dette gælder på alle uddannelsessporene.

**Faglige temaer: to tredjedele produktion/praktik og en tredjedel teori.** I faglige temaer skal undervisningen bestå af to tredjedele værkstedsarbejde eller arbejde i en virksomhed og en tredjedel teoretisk undervisning, hvor værkstedsarbejdet og den teoretiske undervisning i videst muligt omfang integreres.

**Seksualundervisning er obligatorisk og skal, hvor det er relevant, indgå som en del af undervisningen.** Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne opnår viden om og indsigt i seksualområdet og får mulighed for at reflektere herover.

Kravet om fordelingen mellem teori og praksis i fag og faglige temaer findes i alle læreplaner og fagbilag. Der er ikke derudover fastsat tidsrammer for undervisningen i det enkelte fag eller faglige tema. Der er heller ikke regler for, hvor lang tid eleven skal have undervisning i et fag, eller hvor lang tid det kræver at løfte en elev et niveau i et fag.

### 3.3.3 Didaktik

FGU's 15 didaktiske principper er bilag til FGU-bekendtgørelsen og kan findes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside<sup>95</sup>.

De 15 didaktiske principper er retningsgivende for undervisningens tilrettelæggelse<sup>96</sup>. Ét af de 15 didaktiske principper er "*inkluderende læringsmiljø*", som også indgår centralt i lovens beskrivelse af undervisningens tilrettelæggelse<sup>97</sup>. Der er udarbejdet en vejledning til de 15 didaktiske principper, som kan findes på emu.dk<sup>98</sup>

Når læringsmiljøet skal være inkluderende, betyder det bl.a., at eleven fysisk, socialt og fagligt skal gives adgang til at deltage aktivt og påvirke arbejdet og fællesskabet. Skolen skal altså arbejde for at gøre det let for eleven at blive en del af fællesskabet og skabe arbejdsmæssige og venskabelige relationer til andre elever. Det handler om tilrettelæggelse af både elevens første møde med skolen, den indledende tid på skolen og den løbende opfølgning. I den sammenhæng er tydelige strukturer, rytmer og forventninger samt rammesættende lærere vigtige.

Et inkluderende læringsmiljø er kendetegnet ved elevernes ligeværdige, men forskellige deltagelse i opgaverne. Alle elever skal have mulighed for at bidrage reelt og betydningsfuldt til

<sup>94</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 17, stk. 1.](#)

<sup>95</sup> Se <https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/undervisning-og-laeringsmiljoe/laereplaner-og-fagbilag>.

<sup>96</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 3, stk. 1.](#)

<sup>97</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 28.](#)

<sup>98</sup> [Vejledning til de 15 didaktiske principper for FGU](#)

opgaven, også hvis deltagelsesmulighederne ligger i periferien af arbejdsfællesskabet. Derfor skal opgaverne for eleverne tilrettelægges med forskellige deltagelsesmuligheder og sværhedsgrader.

Andre didaktiske principper er "*praksisbaseret dannelse og læring*" og "*helhedsorienteret undervisning*".

Praksisbaseret dannelse og læring forstås således, at omdrejningspunktet for undervisningens tilrettelæggelse skal tage udgangspunkt i en handling, der knytter sig til noget praktisk, så eleverne gør noget for nogen. Undervisningen skal derudover være anvendelsesorienteret og som udgangspunkt kunne sættes i en kontekst uden for klasserummet. Den praksisbaserede læring vil have forskelligt udtryk alt efter om det foregår på agu, pgu eller egu. Hvor praksis på pgu vil være knyttet op på den produktion, som foregår i værkstederne, og praksis for egu-eleverne ofte finder sted som del af deres virksomhedspraktik, vil praksis på agu oftere knytte sig til den omverden, eleverne er en del af. Det kan være samarbejder med lokale kulturinstitutioner, festivaler eller lignende, hvor eleverne sætter deres almene fag i spil i en opgave, som fører til et konkret produkt eller handling. På emu.dk<sup>99</sup> findes artikler og inspirationsmaterialer til undervisning med praksis.

Helhedsorienteret undervisning vil i mange tilfælde indebære tværfaglighed, hvor fx produktionen i et træværksted danner en meningsgivende helhed for undervisningen i matematik. Eleven vil da i det faglige tema arbejde med produktion/praksis på træværkstedet og med teori i det faglige tema og matematik. Arbejdet med teori gennemføres så vidt muligt i sammenhæng med produktionen, og kan finde sted både i værkstedet, i et teorilokale og andre steder.

Tværfaglig undervisning stiller krav til dynamiske organiserings- og tilrettelæggelsesformer, der kan tilpasses aktuel praksis eller produktion, og den kræver tværfaglig forberedelse. I nogle tilfælde kan tværfagligheden have en formel karakter, så der undervises i et fælles emne på tværs af fag, hvor hvert fag byder ind med sit faglige perspektiv på emnet.

Ikke al undervisning kan være helhedsorienteret, praksisbaseret og tværfaglig. I alle fag vil der være dele, der kræver fordybelse og gentagelse, som ikke egner sig til at blive koblet med andre fag eller med en aktuel produktion eller praksis. Men skolen skal stræbe efter så vidt muligt at praksisbasere og helhedsorientere undervisningen.

### **3.4. Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (SPS)**

Bestemmelser om specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte fremgår af §§ 30-34 i FGU-loven<sup>100</sup>.

#### **3.4.1 Det inkluderende læringsmiljø**

<sup>99</sup> Se <https://emu.dk/fgu/paedagogik-og-didaktik?b=t435>.

<sup>100</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 30-34.](#)

Det inkluderende læringsmiljø medfører, at underviserne skal have fokus på den enkelte elevs behov og udfordringer. Samtidig skal underviserne have et kontekstorienteret fokus på at skabe forskellige læringsmuligheder og læringsarenaer for forskellige grupper af elever. Det indebærer en tilrettelæggelse af undervisningen, der tager udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger, potentialer, behov og interesser. Til det benyttes forskellige metoder, som tilgodeser, at elever har forskellige udgangspunkter for læring, se eventuelt afsnit 3.3.3 om didaktik.

FGU-institutionen skal så tidligt som muligt tage stilling til tilrettelæggelse af eventuel supplerende undervisning eller anden faglig støtte, specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Desuden skal et eventuelt behov for specialpædagogisk støtte (SPS) afklares, se eventuelt afsnit 3.4.2.

Hvis en elev har særligt behov for hensyntagen eller støtte, planlægger FGU-institutionen inden uddannelsesstarten undervisningen på baggrund af beskrivelser af den unges kendte støttebehov fra tidligere skole- og uddannelsesforløb. Disse beskrivelser findes i uddannelsesplanen.

Institutionen skal tilbyde supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever med ordblindhed og elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte, der ikke alene kan understøttes inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø. Elever med andre behov for særlig hensyntagen eller støtte kan eksempelvis være elever med en psykisk funktionsnedsættelse (fx ADHD eller angst), neurologisk funktionsnedsættelse (fx senfølger efter hjernerystelse), syns- eller hørenedsættelse, elever med særligt svage faglige forudsætninger eller andetsprogsvanskeligheder.

Det er dog vigtigt at understrege, at FGU ikke er et "specialundervisningstilbud" som fx den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Et FGU-forløb skal klæde eleven på til at tage en ungdomsuddannelse eller alternativt opnå ufaglært beskæftigelse efter gennemført FGU-forløb.

Elevens forløbsplan skal indeholde institutionens vurdering af elevens behov for supplerende undervisning eller anden faglig støtte, ordblindeundervisning, specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand<sup>101</sup>.

Til inspiration gives herunder eksempler på, hvilke specialpædagogiske indsatser den enkelte FGU-institution kan iværksætte i forhold til at styrke inklusion af elever med behov for særlig hensyntagen eller støtte fx pga. en psykisk funktionsnedsættelse. Læs eventuelt også artiklen [\*Indblik i og inspiration til, hvordan inkluderende læringsmiljøer kan understøtte unge med psykiske funktionsnedsættelsers trivsel og/eller læring i uddannelser for unge\*](#) på emu.dk<sup>102</sup>.

FGU-institutionen:

- Etablerer eller udbygger sin eksisterende praksis med at udarbejde læringsmål for elever med fx psykiske eller neurologiske funktionsnedsættelser, så forventningen til

<sup>101</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 26.](#)

<sup>102</sup> Se <https://emu.dk/fgu/paedagogik-og-didaktik/inkluderende-laeringsmiljoe/et-indblik-i-resultaterne-fra-et-systematisk?b=t435-t768-t2971>.

eleven er tydelig. Læringsmål kan fx være knyttet til specifikke opgaver i undervisningen og skal være tilpasset elevens forudsætninger og faglige niveau.

- Sikrer, at ekstra støtte til eleven også er tilgængelig i undervisningen.
- Sikrer, at eleven har adgang til samtaler med en fagprofessionel fx kontaktlærer, psykolog eller vejleder.
- Sikrer, at elever med behov herfor tilbydes ekstra støtte i at planlægge, strukturere og overskue hverdagen.
- Støtter elever med specifikke vanskeligheder, fx pga. ordblindhed, ADHD eller angst, i at udvikle kompenserende studie- eller arbejdsstrategier.
- Støtter elever, der oplever vanskeligheder med koncentration og hukommelse, fx pga. en psykisk funktionsnedsættelse, ved at give eleven konkrete teknikker, der understøtter hukommelse og koncentration.
- Sikrer adgang til konkrete redskaber i undervisningen, fx i form af tilpassede undervisningsmaterialer.
- Etablerer eller udbygger en praksis, hvor fokus for støtten af den enkelte elev også skal være på at understøtte elevens sociale interaktioner på holdet, fx i form af hjælp til at oversætte sociale koder. Støtten kan også bestå i at hjælpe eleven med at inddrage sit netværk og gøre brug af andre støttemuligheder.
- Arbejder med at etablere en anerkendende og ressourcefokuseret tilgang i forhold til, hvordan lærere taler til og forstår elever, fx med psykiske funktionsnedsættelser, så eleven oplever at blive både set og støttet i undervisningen. Et individuelt tilpasset fokus på ressourcer kan også bestå i redskaber til mentalisering, til håndtering af automatiske negative tanker og til at have fokus på egenomsorg.

### 3.4.2 Specialpædagogisk støtte og ansøgning om tilskud

FGU-institutionen kan ansøge Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) om tilskud til specialpædagogisk støtte (SPS) til elever med funktionsnedsættelser eller tilsvarende svære vanskeligheder. Det kan eksempelvis være elever, der er ordblinde, eller elever, der har et syns-, høre- eller bevægehandicap.

SPS er en individuel kompensation, som har til formål at sikre, at elever med funktionsnedsættelse har muligheder for at deltage og gennemføre deres uddannelse på lige fod med deres klassekammerater, som ikke har en funktionsnedsættelse. SPS skal kompensere for de barrierer den enkelte oplever i sit FGU-forløb på grund af funktionsnedsættelsen. Formålet med støtten er dermed ikke at afhjælpe generelt mangelfulde skolefærdigheder, men at kompensere specifikt for de vanskeligheder, en elev oplever i uddannelsesforløbet på grund af en funktionsnedsættelse.

SPS kan bestå af:

- Hjælpe midler, eksempelvis læse-skriveteknologi, og instruktion i brugen af dem
- Personlig assistance og sekretærhjælp
- Særligt udformede undervisningsmaterialer (dvs. studiematerialer fra Nota)
- Tegnsprogstolkning og skrivetolkning
- Støttetimer med henblik på kompensation for funktionsnedsættelse til elever, som er i virksomhedspraktik som led i et erhvervsgrunduddannelsesforløb (se afsnit nedenfor)

SPS kan anvendes til uddannelsens almindelige undervisning, prøver, obligatorisk praktik samt ekskursioner, fx også til uddannelsesophold i udlandet som led i uddannelsen<sup>103</sup>.

### **Overgangen til FGU ved behov for hjælpemidler**

Hvis FGU-eleven kommer direkte fra folkeskolen, er det i nogle tilfælde muligt at medtage it-hjælpemidler på FGU i op til tre måneder mens en ansøgning om SPS står på.

Elever, som er testet entydigt ordblinde med Ordblindetesten, kan via SPS-ordningen få tildelt læse-skriveteknologi, instruktion og studiematerialer fra Nota med automatisk tildeling. Det betyder, at eleven gennem SPS-ordningen får bevillingen i samme øjeblik, som uddannelsesstedet opretter ansøgningen, og der er derfor ingen ventetid i sagsbehandlingen. Hvis eleven på et tidligere tidspunkt er blevet testet med Ordblindetesten, vil STUK's sagsbehandlingssystem, SPSA, automatisk hente testen, så institutionen ikke behøver at vedhæfte den ifm. ansøgning om SPS til en ordblind elev. Læs mere herom på [spsu.dk](http://spsu.dk).

## **3.4.3 Ingen tilskud til støttetimer gennem SPS-ordningen**

Der kan ikke gives tilskud til støttetimer til FGU gennem SPS-ordningen. Det skyldes, at undervisningen i FGU tilrettelægges i et undervisningsmiljø, der støtter og inkluderer elever, som har behov for herfor. FGU-institutioner skal desuden, som det er beskrevet i afsnit 3.4.1 tilbyde supplerende undervisning eller anden faglig støtte i fornødent omfang til de elever, der har behov for det. Der kan derfor ikke også søges tilskud til støttetimer til elever på FGU gennem SPS-ordningen. FGU-institutionen skal varetage denne opgave inden for institutionens eksisterende økonomiske ramme.

### **Støttetimer til egu-elever i virksomhedspraktik**

Som eneste undtagelse er det muligt at søge tilskud til støttetimer til egu-elever i virksomhedspraktik gennem SPS-ordningen. Støttetimerne kan kun søges til og anvendes i den periode, hvor eleven er i virksomhedspraktik. Denne undtagelse fremgår af § 10, stk. 2 i SPS-bekendtgørelsen<sup>104</sup>.

Formålet med støttetimerne er at støtte eleven i at komme godt gennem virksomhedspraktikken, hvor eleven i en længere periode ikke er omfattet af det inkluderende læringsmiljø på FGU-institutionen.

Støttetimer til elever i virksomhedspraktik kan fx bruges til støtte til planlægning, struktur og overblik i opgaveløsningen, støtte til en grundigere eller tydeligere introduktion til opgaver, støtte til igangsættelse af opgaver samt støtte i form af tydelig og kontinuerlig opfølgning på opgaveløsningen. Der kan også være behov for samtaler i forhold til kommunikation og omgangsformer på praktikstedet med henblik på at undgå misforståelser og konflikter.

<sup>103</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 33.](#)

<sup>104</sup> [Bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand m.v. til elever, kursister og deltagere med funktionsnedsættelser eller tilsvarende svære vanskeligheder, BEK nr. 1947 af 10/12/2020 § 10, stk. 2.](#)

Uddannelsesstedet kan vælge at lade en underviser på uddannelsesstedet varetage støtten under virksomhedspraktikken. Uddannelsesstedet kan også indgå aftale med en ekstern støt-tegiver, fx en medarbejder på praktikstedet. Det er skolens ansvar at sikre kvaliteten af den specialpædagogiske støtte under virksomhedspraktikken.

### 3.4.4 Særligt om ordblindhed

Hvis en elev har læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal FGU-institutionen tilbyde at foretage en ordblindetest med henblik på at afdække læsevanskelighederne.

Til udredning af ordblindhed anbefales det at anvende Ordblindetesten<sup>105</sup>, der stilles gratis til rådighed af Børne- og Undervisningsministeriet.

FGU-institutionen kan søge om kompenserende læse-skriveteknologi, studiematerialer fra Nota og tilskud til instruktionstimer til ordblinde elever gennem SPS-ordningen. I særlige til-fælde kan ordblinde elever, som anvender læse-skriveteknologi, få bevilget en computer. Læs mere om SPS i afsnit 3.4.3. FGU-institutionen skal desuden tilbyde supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever med ordblindhed, der ikke alene kan understøttes inden for rammerne af det inkluderende læringsmiljø, se eventuelt afsnit 3.4.1.

Det kan være en mulighed at tilbyde elever med ordblindhed ordblindeundervisning på små hold. Det kan fx være situationer, hvor arbejdsformen på små hold er fordelagtig for at opnå et højere færdighedsniveau eller udvikle mere selvstændige og aktive strategier, fx med hen-syn til læsefærdighed.

Ordblindelæreren skal kunne instruere elever med ordblindhed i brugen af evt. læse-skrive-teknologi. Ordblindelæreren skal også kunne vejlede de øvrige lærere om, hvordan læse-skri-veteknologien kan bruges i undervisningen, og hvordan en elev kan motiveres til at bruge den.

Det ordblindevenlige læringsmiljø i FGU skal have fokus på læring og trivsel hos elever med ordblindhed. Det har nemlig afgørende betydning for elevens samlede læringsudbytte, hvor-dan aktørerne omkring eleven håndterer arbejdet med ordblindheden. Ordblindheden bør så-ledes ikke ses som et individuelt problem for eleven, men som et forhold, der skal håndteres i det samlede læringsmiljø.

Alle lærere i FGU skal have basal viden om ordblindhed, kompenserende læse- og skrivetek-nologi (bl.a. oplæsningsfunktion, ordforslagsfunktion og tale-til-tekst) og ordblindevenlige læringsmiljøer. Som led i at styrke det ordblindevenlige læringsmiljø har alle, der er tilknyttet en FGU-institution, adgang til videovejledninger i it-hjælpe midler for ordblinde elever. Video-vejledningerne stilles til rådighed gennem SPS-ordningen og kan anvendes af ordblindelære-ren, andre lærere og eleverne selv. Skolens ordblindelærer vil have en større og mere speciali-seret viden om elever med ordblindhed. Ordblindelæreren kan derfor støtte sine kolleger i ar-bejdet med kompenserende læse- og skriveteknologi og i tilrettelæggelsen af undervisnin-gen, så den tager højde for de læringsformer, der passer til ordblinde elever.

<sup>105</sup> Se <https://ordblindetest.nu> og <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/ord-blindetesten>.

Der skal på alle hold være åbenhed om, hvad ordblindhed er, og hvad ordblindhed betyder for den enkelte elev og holdet. For at skabe et ordblindevenligt læringsmiljø er det vigtigt at tale åbent og positivt om ordblindhed, så vanskelighederne, der følger af ordblindheden, ikke opfattes som uvilje, dovenskab eller andet, der stigmatiserer. Der bør bl.a. tales om, hvordan der i forskellige situationer kan tages højde for ordblindheden, hvordan elevens vanskeligheder kan afhjælpes, og hvilke aktører der kan hjælpe.

Læs mere om ordblindhed på [emu.dk](http://emu.dk).

### 3.4.5 SPS i erhvervstræning og kombinationsforløb

Hvis eleven på FGU skal i erhvervstræning eller kombinationsforløb, er det muligt for eleven at tage støtten med sig. Det vil sige, at eleven kan medbringe SPS i form af hjælpemidler og instruktion i brugen heraf, personlig assistance og sekretærhjælp, særligt udformede undervisningsmaterialer (dvs. studiematerialer fra Nota) samt tegnsprogs- og skrivefortolkning.

Når en FGU-elev modtager undervisning efter en anden uddannelseslov i kombinationsforløb, vil eleven vedblive med at være FGU-elev. Derfor vil en FGU-elev i kombinationsforløb få støtte efter SPS-reglerne i FGU og ikke efter de regler, der gælder for det uddannelsesstilbud, som følges i kombinationsforløbet.

Det betyder dermed også, at FGU-institutionen ikke kan søge tilskud til støttetimer gennem SPS-ordningen, når en elev er i et kombinationsforløb, ligesom institutionen ikke kan søge tilskud til støttetimer til elever, der er i erhvervstræning. Når eleven er i et kombinationsforløb eller erhvervstræning, er FGU-institutionen fortsat forpligtet til at tilbyde supplerende undervisning eller anden faglig støtte, hvis der er behov herfor. Læs mere herom i afsnit 3.4.1 Det inkluderende læringsmiljø.

Når eleven er i et kombinationsforløb eller erhvervstræning kan institutionen støtte eleven ved løbende at følge op på eleven og forløbet. Opfølgningen kan fx bestå i at hjælpe eleven med at danne overblik i forløbet, faglig sparring og hjælp til at navigere i den nye sociale kontekst. Dette understøttes af klare aftaler med institutionen eller virksomheden om samarbejdet omkring elevens forløb.

Det kan eventuelt overvejes, om der er behov for, at en kommunal kontaktperson medvirker som støttemulighed.

### 3.4.6 SPS i virksomhedspraktik

Når egu-elever skal i virksomhedspraktik, er det muligt for eleven at tage støtten med sig. Det vil sige, at eleven kan medbringe SPS i form af hjælpemidler og instruktion i brugen heraf, personlig assistance og sekretærhjælp, særligt udformede undervisningsmaterialer (dvs. studiematerialer fra Nota) samt tegnsprogs- og skrivefortolkning.

Det er desuden muligt for FGU-institutionen at modtage tilskud til støttetimer til egu-elever i forbindelse med elevens virksomhedspraktik. Støttetimerne kan kun bevilges til og anvendes i den periode, hvor eleven er i virksomhedspraktik. Læs afsnit 3.4.2 Støttetimer til egu-elever i virksomhedspraktik for mere herom.



### 3.4.7 SPS ved overgang til anden aktivitet efter FGU

Hjælpe midler bevilget gennem SPS-ordningen følger eleven ved overgang til ny uddannelse, hvis eleven fortsætter på en anden uddannelse, der er omfattet af SPS-ordningen umiddelbart efter endt uddannelse fx en ungdomsuddannelse eller en almen eller erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Derudover kan eleven efter endt uddannelse beholde sine bevilgede hjælpemidler i overgang til anden uddannelse, til job eller ledighed i op til 3 måneder<sup>106</sup>, indtil der er tildelt støtte efter anden lovgivning fx efter lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v.<sup>107</sup> eller lov om social service<sup>108</sup>.

Hvis en elev med en varig funktionsnedsættelse genoptager eller påbegynder en ny SPS-berettiget uddannelse inden for en periode på 5 år samt igangværende år, vil dokumentationen fra den tidligere uddannelse fortsat kunne anvendes. Dokumentationen vil STUK kunne se i sagsbehandlingssystemet, SPSA. I sådanne tilfælde er det derfor tilstrækkeligt, at det nye uddannelsessted ifm. ansøgning om SPS beskriver elevens støttebehov i den nye uddannelses-kontekst. Varige funktionsnedsættelser er eksempelvis ordblindhed, cerebral parese, muskelsvind, høretab eller synsnedsættelse.

Læs eventuelt mere om SPS og ansøgning om støtte på hjemmesiden om FGU for SPS-ansvarlige<sup>109</sup>.

<sup>107</sup> [Bekendtgørelse af lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v., LBK nr. 108 af 03/02/2020.](#)

<sup>108</sup> [Bekendtgørelse af lov om social service LBK nr. 909 af 03/07/2024.](#)

<sup>109</sup> Se <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/forberedende-grunduddannelse-fgu>

## 4. Evaluering, prøver og beviser

### 4.1 Vurdering af elevens forudsætninger ved uddannelsesstart

Bestemmelser om den vurdering, der skal foretages af elevens niveau ved uddannelsesstart og den løbende opfølgning på elevens progression er fastsat i FGU-lovens § 35<sup>110</sup>.

Når en elev begynder i FGU, skal der foretages en vurdering af elevens dansk- og matematikfaglige niveau. FGU-institutionen kan frit vælge, hvordan den vil foretage disse vurderinger. STUK stiller screeningsværktøjer inden for læsning og matematik gratis til rådighed for institutionerne. Materiale om testene findes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside<sup>111</sup>. FGU-institutionen kan bl.a. anvende screeningsresultaterne til at vurdere, om en elev skal indplaceres på enten introducerende niveau eller højere niveau i henholdsvis matematik og dansk. Læsescreeningen kan også indikere, om eleven bør tilbydes en ordblindetest<sup>112</sup>, hvis eleven ikke tidligere har gennemført en ordblindetest. For at finde det rette niveau til den enkelte elev bør en eventuel test dog altid suppleres med en samtale med eleven. Elevens resultater fra tidligere undervisningstilbud, typisk grundskolen, er ligeledes relevante.

Eleven skal i FGU møde et sammenhængende og målrettet forløb med klar progression for derefter at kunne påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Det medfører, at der skal være et betydeligt fokus på at understøtte elevens sociale, personlige og faglige progression i uddannelsesforløbet. For at følge elevens progression skal der løbende foretages evaluering af elevens udbytte af undervisningen. Hvis der opstår en formodning om ordblindhed, skal eleven tilbydes en ordblindetest.

Forløbsplanen samler op på den løbende evaluering, og skal medvirke til, at planlægningen og gennemførelsen af undervisningen lever op til de mål, der er for elevens uddannelsesforløb. FGU-institutionens leder sørger for, at elever og lærere kan arbejde systematisk med de fastsatte mål i forløbsplanen, og kan dokumentere læringen for både at fastholde og synliggøre progressionen. Læreren konsulterer hver måned den enkelte elevs forløbsplan og opdaterer den. Når eleven har gennemført sin forløbsplan, foretages en slutevaluering, og eleven afslutter de relevante prøver.

### 4.2 Prøver

Regler om prøverne i FGU er fastsat i den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse<sup>113</sup>, FGU-bekendtgørelsens § 8-9<sup>114</sup> samt i de enkelte læreplaner og fagbilag, som er bilag til bekendtgørelsen.

<sup>110</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 35.](#)

<sup>111</sup> Se <http://www.uvm.dk/Forberedende-grunduddannelse/Undervisning-og-laeringsmiljoe/Vejledende-laesetest-og-vejledende-matematiktest>.

<sup>112</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 30, stk. 2.](#)

<sup>113</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014](#)

<sup>114</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, §§ 8-9.](#)

I FGU er der tre forskellige prøveformer: portfolioprøve, praktisk prøve på én arbejdsdag og praktisk prøve over flere arbejdsdage<sup>115</sup>. Prøveformerne skal afspejle undervisningens praksisrettede tilrettelæggelse, og prøvesituationen skal dermed ligne undervisningen i så høj grad som muligt. Læreplaner og fagbilag for fag og faglige temaer i FGU beskriver, hvilken prøveform eller hvilke prøveformer, der er mulige for det enkelte fag. Tabel 1 giver et overblik over prøveformerne i de enkelte fag og faglige temaer.

For egu-elever gælder, at FGU-institutionen kan beslutte, at eleven skal afslutte sit faglige tema med en praktisk prøve over flere arbejdsdage, selvom fagbilaget ikke lægger op til denne prøveform<sup>116</sup>. Denne beslutning vil ske i dialog med elevens praktikvirksomhed, da prøven i nogle tilfælde vil finde sted der.

For nogle fag/faglige temaer er der kun én mulig prøveform, og for andre er flere prøveformer mulige. FGU-institutionen skal ud fra mulighederne beslutte, hvilken prøveform der skal gælde på institutionen for hvert fagligt tema. Dette kan gøres på værkstedsniveau, fx på holdniveau. Det vil sige, at institutionen godt kan vælge forskellige prøveformer for to forskellige værksteder under samme faglige tema, hvis fagbilaget giver mulighed for forskellige prøveformer. FGU-institutionen skal oplyse om disse valg på institutionens hjemmeside<sup>117</sup>. Eleven skal ligeledes være oplyst om hvordan prøven afholdes på det aktuelle værksted ved forløbets start.

**Tabel 1: Prøveformer for fag og faglige temaer**

Fag/fagligt tema	Portfolio-prøve	Praktisk prøve på én arbejdsdag	Praktisk prøve over flere arbejdsdage
Alle almene fag (minus PASE)	X		
PASE (privatøkonomi, arbejdspladslære, samarbejds-lære og erhvervslære)			X
Byg, bolig og anlæg	X		X
Handel og kundeservice	X		
Industri	X		X
Jordbrug, skovbrug og fiskeri	X		
Kommunikation og medier	X	X	X

<sup>115</sup> Se videoer om prøveformerne her: <https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/proever-og-eksamen/proeveformer>.

<sup>116</sup> Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 8, stk. 3.

<sup>117</sup> Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 3, stk. 4.

Mad og ernæring	X	X	
Miljø og genbrug	X		
Motor og mekanik	X	X	
Musisk og kunstnerisk produktion	X		X
Omsorg og sundhed	X		
Service og transport	X	X	
Turisme, kultur og fritid	X	X	X

Eleven skal som udgangspunkt aflægge prøve i:

- matematik
- dansk eller dansk som andetsprog
- et tredje alment fag.

Eleven går til prøve senest, når eleven afslutter det niveau, der står i forløbsplanen<sup>118</sup>. Det vil sige, at hvis en elev ifølge forløbsplanen skal opnå D-niveau i dansk, og eleven begynder på G- eller E-niveau, skal eleven først til prøve i faget, når eleven har opnået D-niveau. I de almene fag bedømmes prøven med en karakter efter 7-trinsskalaen. Afbryder en elev sin FGU-uddannelse inden prøveafholdelse, gives der afsluttende standpunktskarakter på det højeste niveau, som eleven har opnået ifølge elevens forløbsplan jf. læreplanerne afsnit 4.2.

Hvis eleven udelukkende har fx dansk på introducerende niveau – altså på et helt grundlæggende niveau – går eleven ikke til prøve, da introducerende niveau ikke er et "prøve-niveau".

Eleven skal aflægge prøve i ét alment fag ud over matematik og dansk eller dansk som andetsprog. Hvis eleven har to eller flere almene fag ud over matematik og dansk eller dansk som andetsprog, skal prøvfaget findes ved udtræk<sup>119</sup>. Dette udtræk sker ved brug af et studieadministrativt system. Hvis eleven har fag til udtræk, skal FGU-institutionen meddele eleven, hvilket fag, der er udtrukket til prøve, tidligst 21 dage og senest 7 dage før undervisningens afslutning. I de fag, der ikke udtrækkes til prøve, modtager eleven en afsluttende standpunktskarakter<sup>120</sup>.

### Forberedelseseksamen

Hvis en elev ønsker at fortsætte på den 2-årige hf-uddannelse, kan eleven tage en forberedelseseksamen i FGU, som giver retskrav på optagelse på den 2-årige hf-uddannelse i den førstkommande optagelsestermin, efter at den sidste af de prøver, der indgår i eksamenen for den

<sup>118</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 8, stk. 4.](#)

<sup>119</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 8, stk. 5.](#)

<sup>120</sup> [Læreplanerne, afsnit 4.2.](#)

pågældende, er bestået<sup>121</sup>. Det skal fremgå af elevens forløbsplan, at eleven tager forberedelseksamen. Forberedelseksamen omfatter, at eleven består følgende fag:

- Dansk, D-niveau, eller dansk som andetsprog, D-niveau
- Engelsk, D-niveau
- Matematik, D-niveau
- Samfundsfag, mindst G-niveau
- Naturfag, mindst G-niveau.

En elev, der ønsker at tage forberedelseksamen til den 2-årige hf-uddannelse, har mulighed for at få meritoverført allerede beståede fag til sit bevis. Det kan både være fag bestået med en prøve, fag bestået med en standpunktsbedømmelse eller med anden dokumentation, fx deltagerbevis eller kompetencebevis. Det kan ske på baggrund af § 32, stk. 2, pkt. 8, i bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, som fastslår, at meritoverførte uddannelseselementer og prøver kan opføres på beviset. Det betyder, at elever, der ønsker at gennemføre forberedelseksamen til optagelse på den 2-årige hf-uddannelse, kan drage nytte af allerede gennemførte og beståede fag, således at deres uddannelsesforløb i FGU udelukkende kan indeholde de manglende fag og niveauer, der stilles krav om for at opnå retskrav til hf-uddannelsen. Prøverne i de almene fag bedømmes efter 7-trins-skalaen.

### **Prøve i et faglige tema**

I de faglige temaer skal eleven til prøve ved afslutningen af det faglige tema på FGU-niveau 3. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået. Hvis eleven afslutter et fagligt tema på FGU-niveau 1 eller FGU-niveau 2, gives en standpunktsbedømmelse, hvor den løbende faglige dokumentation anvendes ved evalueringen. Standpunktsbedømmelsen er ligeledes bestået/ikke bestået.

### **Fritagelse fra prøve**

Foreligger der et ganske særlig tilfælde, kan FGU institutionen fritage en elev fra at deltage i prøver eller anden form for afsluttende bedømmelse, hvis institutionen vurderer, at dette ikke vil være i strid med uddannelsesmålet i elevens uddannelsesplan. Fritagelsen og begrundelsen herfor skal fremgå af elevens forløbsplan<sup>122</sup>.

Ganske særlige tilfælde indbefatter ikke, at eleven ikke ønsker at gå til afsluttende prøve, eller hvis eleven har gennemført prøven fra anden uddannelse.

Hvis eleven fritages fra prøve, kan eleven ikke modtage standpunktsbedømmelse i stedet.

### **Fire vigtige prøvebegreber**

Der er blevet udarbejdet undervisnings- og prøvevejledninger til alle fag og faglige temaer, hvor der bl.a. udfoldes mere om prøverne i de enkelte fag. Vejledningerne ligger på Børne- og

<sup>121</sup> [Bekendtgørelse af lov om de gymnasiale uddannelser, LBK nr.1003 af 28/08/2024, § 12, stk. 2.](#)

<sup>122</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 8, stk. 2.](#)

Undervisningsministeriets hjemmeside.<sup>123</sup> Der er fire særlige begreber i forbindelse med prøverne, som det er centralt at kende til. De særlige begreber fremgår af boks 1.

### **Boks 1: Fire vigtige begreber i forbindelse med prøver i FGU<sup>124</sup>**

#### **1. Faglige mål**

Det fremgår af læreplanerne og fagbilagene, hvilke faglige mål undervisningen skal lede frem mod på de enkelte niveauer. Det står i læreplanernes/fagbilagenes afsnit 2.1.

Det er centralt, at undervisningen bliver tilrettelagt, så eleverne kan nå de faglige mål. En prøve afprøver alene udvalgte dele af de faglige mål som eleven er blevet undervist i.

#### **2. Bedømmelseskriterier**

Bedømmelseskriterierne fremgår af læreplanernes/fagbilagenes afsnit 4.3.3. Bedømmelseskriterier er det, som eksaminator og censor lægger vægt på ved bedømmelsen.

Fagene/de faglige temaer har mange faglige mål (se ovenstående), og man kan ikke udprøve eksaminanden i *alle* de faglige mål. Eksaminator og censor må derfor fokusere deres blik. Det gør de ved hjælp af bedømmelseskriterierne.

Bedømmelseskriterierne i læreplanernes/fagbilagenes afsnit 4.3.3 er generelle for faget/det faglige tema. I forhold til den enkelte prøve skal FGU-institutionen konkretisere bedømmelseskriterier ud fra den kontekst, som faget foregår i, så det er tydeligt for både elev, lærer og censor, hvad der lægges vægt på i bedømmelsen.

Denne konkretisering af bedømmelseskriterierne skal gives til censor og eleven forud for prøven, så alle er informeret om, hvad der lægges vægt på ved netop denne prøve – med andre ord hvordan de overordnede generelle bedømmelseskriterier tolkes netop i den enkelte prøve og fx på det specifikke værksted. Denne konkretisering og tydeliggørelse af bedømmelseskriterierne skal være med til at mindske potentielle konflikter om, hvordan de overordnede bedømmelseskriterier skal forstås.

#### **3. Eksaminationsgrundlag**

Eksaminationsgrundlaget eller "grundlaget for eksaminationen" er det materiale eller faglige stof, som prøven bygger på – det, som prøven handler om. Det er ud fra eksaminationsgrundlaget, at eksaminanden kan vise sine kompetencer.

Det er forskelligt fra fag til fag og fra fagligt tema til fagligt tema, hvad der er eksaminationsgrundlaget. Man skal derfor se i læreplanen/fagbilaget for at få indsigt i eksaminationsgrundlaget i det specifikke fag/faglige tema.

Eksaminationsgrundlaget er fx følgende i FGU's tre prøveformer:

<sup>123</sup> Se <https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/undervisning-og-laeringsmiljoe/laereplaner-og-fagbilag>.

<sup>124</sup> Bemærk: I denne begrebsafklaring anvendes ordene "elev" og "lærer" i stedet for "eksaminand" og "eksaminator", som er de korrekte betegnelser i for aktørerne i prøvesituationer. Ordene "elev" og "lærer" er valgt her for enkelhedens skyld.

- *Portfoliopróven*. Eksaminationsgrundlaget er hele præsentationsportfolien.
- *Praktisk prøve på én dag*. Eksaminationsgrundlaget er den opgave, som eksaminanden bliver stillet.
- *Praktisk prøve over flere dage*. Eksaminationsgrundlaget er den opgave, som eksaminanden bliver stillet.

#### 4. Bedømmelsesgrundlag

Det er forskelligt fra fag til fag og fra fagligt tema til fagligt tema, hvad der er bedømmelsesgrundlaget. Man skal derfor se i læreplanen/fagbilaget for at se nøjagtigt, hvilket bedømmelsesgrundlag der er i det specifikke fag/faglige tema.

Bedømmelsesgrundlaget er det, som ligger til grund for den bedømmelse, eksaminanden får. Med andre ord det, som "tæller med i bedømmelsen". Bedømmelsesgrundlaget kan være:

- *Produkter*, fx i præsentationsportfolien eller en udført opgave i praktisk prøve på én dag
- *Mundtlig præsentation og faglig dialog*, fx eksaminandens mundtlige præsentation af sine materialer i præsentationsportfolien eller den faglige dialog om en opgave er altid bedømmelsesgrundlag
- *Processer*, fx eksaminandens arbejdsproces i den praktiske prøve på én arbejdsdag, eller eksaminandens refleksioner over arbejdsprocesser, der er udført, hvor censor ikke er til stede.

Eksaminationsgrundlaget kan indgå som bedømmelsesgrundlag, men eksaminandens mundtlige præstation vil altid også indgå som bedømmelsesgrundlag.

## 4.3 Karakterer og bedømmelse

Reglerne i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse<sup>125</sup> (karakterbekendtgørelsen) gælder for prøverne i FGU. Bekendtgørelsen fastsætter rammer for bedømmelsen af eksaminander i FGU.

Ved prøverne i de almene fag på FGU skal 7-trins-skalaen anvendes ved bedømmelsen. 7-trins-skalaen består af syv karakterer, jf. §§ 1-8 i karakterbekendtgørelsen, og de enkelte karakterer er hver et udtryk for eksaminandens præstation, og i hvilken grad eksaminanden har opfyldt fagets mål. Karakterskalaen er beskrevet i boks 2.

### Boks 2: Karakterskalaen

**Karakteren 12** gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

<sup>125</sup> [Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse, BEK nr. 262 af 20/03/2007.](#)

**Karakteren 10** gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler.

**Karakteren 7** gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.

**Karakteren 4** gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler.

**Karakteren 02** gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

**Karakteren 00** gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.

**Karakteren -3** gives for den helt uacceptable præstation.

For de faglige temaer gives bedømmelsen bestået/ikke bestået, hvilket vil sige, at der er et beståkrav. Beståkravet er udfoldet i karakterbekendtgørelsens § 17. For at en eksaminand kan modtage bedømmelsen "bestået" i et fagligt tema, svarer det til, at eksaminanden har opnået mindst karakteren 02 på 7-trins-skalaen, og dermed opfyldt fagets mål i en acceptabel grad.

Ved bedømmelsen skal den absolutte karaktergivning anvendes, jf. karakterbekendtgørelsens § 13. Den absolutte karaktergivning er et udtryk for, at bedømmelsen af eksaminanden skal ske på grundlag af fagets faglige mål. Når eksaminator og censor skal bedømme eksaminanden til en prøve, er det således altid en vurdering af, i hvilken grad præstationen opfylder de faglige mål, der er fastsat for faget. Det vil omvendt også sige, at eksaminator og censor ikke må fordele karakterer blandt eksaminanderne på en bestemt måde, som kaldes relativ karaktergivning.

Hvis eksaminator og censor er uenige om en karakter, skal begge afgive en karakter, og så tages der et gennemsnit af de to. Hvis gennemsnittet ligger mellem to karakterer, er det censors bedømmelse, der er afgørende. Det samme gælder, hvis eksaminator og censor er uenige om, hvorvidt eksaminanden skal bestå eller ej. Dette fremgår af karakterbekendtgørelsens § 14.

## 4.4 Generelle regler for prøverne

Reglerne i bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser<sup>126</sup> (den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse) gælder for prøverne i FGU. Bekendtgørelsen fastsætter rammer for bl.a. prøvernes tilrettelæggelse og gennemførelse samt klage-muligheder og censur.

<sup>126</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014.](#)



I dette afsnit er udvalgte centrale bestemmelser om prøverne beskrevet. For yderligere og uddybende information om, hvilke regler der gælder, henvises til den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse samt publikationen *Råd og vink om prøver og censur i Forberedende Grunduddannelse (FGU)*<sup>127</sup>.

#### 4.4.1 Information til elever m.fl. om prøvereglerne

Det fremgår af § 8, stk. 8, i FGU-bekendtgørelsen, at den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse finder tilsvarende anvendelse for prøver på FGU.

#### 4.4.2 Hensigtsmæssige prøveforhold

Institutionen skal sikre, at eksaminanden har hensigtsmæssige arbejdsforhold under prøverne. Desuden skal institutionen sikre, at prøverne gennemføres under forhold, der er egnede til at udelukke, at eleven kommunikerer utilsigtet<sup>128</sup>.

#### 4.4.3 Særlige prøvevilkår

Regler om særlige prøvevilkår er fastsat i den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelses § 18<sup>129</sup>.

Eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, med tilsvarende vanskeligheder samt eksaminander med et andet modersmål end dansk, kan få tilladelse til at gå til prøve på særlige prøvevilkår.

FGU-Institutionen tilbyder en eksaminand særlige prøvevilkår efter en konkret vurdering af eksaminandens individuelle vanskeligheder.

Formålet med at tilbyde en eksaminand særlige prøvevilkår er at sidestille denne eksaminand med andre eksaminander i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med et tilbud om særlige prøvevilkår ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau.

##### Individuel vurdering

Tildelingen af særlige prøvevilkår må kun ske på baggrund af en konkret og individuel vurdering af eksaminandens behov i forhold til den enkelte prøve.

Det er FGU-institutionen, som afgør, om særlige prøvevilkår er nødvendige for at ligestille eksaminanden med andre eksaminander i prøvesituationen og hvilke særlige prøvevilkår, der er nødvendige. FGU-Institutionen skal være opmærksom på, at særlige prøvevilkår ikke må ændre prøvens niveau.

<sup>127</sup> Se publikationen *Råd og vink om prøver og censur i Forberedende Grunduddannelse (FGU)*.

<sup>128</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 13.](#)

<sup>129</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 18.](#)

Hvis eksaminanden har behov for særlige prøvevilkår ved flere prøver, skal der gennemføres en vurdering af det konkrete behov i forhold til hver enkelt prøve.

#### **Dokumentation for tildeling af særlige prøvevilkår**

Institutionen må kun give tilbud om særlige prøvevilkår, hvis eksaminanden har fremlagt officiel dokumentation for sit behov for særlige prøvevilkår ved den konkrete prøve.

Dokumentationen kan f.eks. være i form af en lægeerklæring, en officiel test, der påviser ordblindhed, eller en relevant sprogprøve, der dokumenterer væsentlige dansksproglige udfordringer.

FGU-Institutionen skal som ved andre afgørelser opbevare relevante sagsakter, herunder institutionens vurdering og dokumentationen for behovet for særlige prøvevilkår.

Det er vigtigt, at institutionen er omhyggelig i forbindelse med tildeling af særlige prøvevilkår, så det dels sikres, at eksaminander med særlige behov kompenseres tilstrækkeligt og dels sikres, at der ikke overkompenseres, da dette ville give eksaminanden en urimelig fordel i forhold til andre eksaminander og dermed modvirke ligestilling. Det er derfor helt centralt, at der sker en individuel og konkret vurdering af den enkeltes behov.

Hvis en eksaminand får tildelt særlige prøvevilkår, uden at behovet er dokumenteret, eller hvis de særlige prøvevilkår ændrer prøvens niveau, er der tale om en grov fejl eller mangel ved prøven, som kan medføre, at prøven annulleres jf. § 34 i den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse.

Bemærk, at det ikke må fremgå af eksaminandens endelige FGU-bevis – fx uddannelsesbevis eller kompetencebevis – at eksaminanden har fået særlige prøvevilkår<sup>130</sup>. Se eventuelt mere herom under afsnit 4.5.

### **4.4.4 Ikke-beståede prøver kan tages om**

Den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelses § 5<sup>131</sup> omhandler ikke-beståede prøver.

Hvis eksaminanden ikke består prøven første gang, har eksaminanden et retskrav på at kunne tage prøven om. Eksaminanden kan dermed deltage i samme prøve to gange, hvis eksaminanden ikke har bestået prøven. Institutionen kan tillade, at eksaminanden får et tredje prøveforsøg, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold, at eksaminanden ikke har bestået de to første. Samlet set kan eksaminanden maksimalt få op til tre forsøg til at bestå en prøve.

Den nye prøve skal som udgangspunkt afholdes snarest muligt. Afhængigt af situationen kan eksaminanden godt gå en ny prøve med samme portfolio (eksaminationsgrundlag) eller dele heraf. Nogle eksaminander kan dog have behov for mere undervisning, inden de går til en ny prøve, og de skal derfor først til den nye prøve, når de er klar til det.

<sup>130</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser. BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 32, stk. 5.](#)

<sup>131</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser. BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 5.](#)

Beståede prøver i FGU kan ikke tages om – det vil sige, at hvis en elev har fået et 2-tal på G-niveau i dansk i FGU, kan eleven ikke gå til prøve igen på G-niveau for at forbedre sin karakter, men må gå et eller flere niveauer op til fx E eller D-niveau.

#### 4.4.5 Snyd og forstyrrende adfærd

Det er som nævnt vigtigt, at eleverne bliver grundigt orienteret om vilkårene for at aflægge prøve, herunder om, hvilke hjælpemidler der må anvendes, og hvornår der i forbindelse med den enkelte prøve er tale om uretmæssig hjælp. Elever, der får eller yder uretmæssig hjælp, skal bortvises fra prøven.

En eksaminand, der udviser forstyrrende adfærd under prøven, kan også bortvises. I mindre alvorlige tilfælde giver institutionen først eksaminanden en advarsel. I begge tilfælde af bortvisning har eleven brugt et prøveforsøg<sup>132</sup>.

#### 4.4.6 Klager over prøver

Den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse §§ 36-42<sup>133</sup> omhandler klageprocessen over prøver.

Følgende personer kan klage over prøver:

- Eksaminanden selv
- En forældremyndighedsindehaver
- En anden person, som eksaminanden har givet fuldmagt til det.

Klagen kan dreje sig om:

- Eksaminationsgrundlaget, fx prøveopgave og lignende samt eksaminationsgrundlæggets forhold til fagets/det faglige temas mål og krav
- Prøveforløbet
- Bedømmelsen.

Klageprocessen foregår på følgende måde:

1. *Klageren* skal *senest to uger* efter bedømmelsen have afgivet sin klage. Institutionen kan dispensere fra fristen, hvis usædvanlige forhold begrundet det. Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for bedømmerne.

<sup>132</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 19.](#) Se også [Råd og vink til erhvervsrettet eksamensbekendtgørelse](#), s. 8-10.

<sup>133</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, §§ 36-42.](#)

2. *Bedømmerne* har en frist på *normalt to uger* til at afgive en udtalelse. Bedømmerne skal afgive en udtalelse hver for sig om de faglige spørgsmål i klagen. Institutionen kan bestemme, at bedømmerne får en længere frist, og i beregningen af fristen indgår juli måned ikke.
3. *Klageren* har inden for en frist på *normalt én uge* lejlighed til at kommentere bedømmernes udtalelser.
4. *Institutionen* afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og klagerens kommentarer til udtalelserne. Institutionens afgørelse skal meddeles klageren hurtigst muligt og *senest to måneder* efter, at modtagelse af klagen er indgivet til institutionen. Kan klagen ikke behandles inden for denne frist, skal institutionen hurtigst muligt underrette klageren og begrunde hvorfor samt oplyse, hvornår klagen forventes færdigbehandlet. Uddannelsesinstitutionen skal straks give klageren og bedømmerne meddelelse om afgørelsen. Institutionens afgørelse skal være skriftlig og begrundet, og kan gå ud på:
  - Tilbud om ny prøve (omprøve). Klageren skal orienteres om, at en omprøve kan resultere i en lavere karakter/ vurdering.
  - At klageren ikke får medhold i klagen.
5. *Eksaminanden* kan acceptere tilbuddet om omprøve, og accepten skal ske *senest to uger* efter tilbuddets meddelelse. Det er alene eksaminanden, der kan give denne accept.

Institutionen udpeger nye bedømmere til en eventuel omprøve.

Klageren har endvidere mulighed for at klage til STUK over afgørelser, der er truffet af institutionen, når klagen vedrører retlige spørgsmål, men ikke hvis klagen angår den faglige bedømmelse. Klagen indgives til institutionen, der afgiver en udtalelse, som klageren skal have lejlighed til at kommentere inden for en frist på normalt én uge (partshøring). Institutionen sender klagen, udtalelsen og klagerens evt. kommentarer til styrelsen. Fristen for indgivelse af klage til institutionen er to uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren<sup>134</sup>, se også afsnit 7.4.

At der kun kan klages til styrelsen over retlige spørgsmål betyder, at styrelsen kun kan behandle klager, hvor institutionen har tilsidesat regler, herunder forvaltningsretlige regler og uskrevne retsgrundsætninger i forbindelse med sin afgørelse.

Styrelsen kan derimod ikke tage stilling til faglige spørgsmål eller skønsmæssige vurderinger, som institutionen har lagt til grund for sin afgørelse, medmindre vurderingerne ligger uden for de retlige rammer.

#### 4.4.7 Censur og censoropgaver

Regler vedrørende censur og censoropgaver fremgår af den erhvervsrettede eksamensbekendtgørelse §§ 22-29<sup>135</sup>.

<sup>134</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, § 43.](#)

<sup>135</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014, §§ 22-29.](#)

FGU-institutionen udpeger censorer, undtagen når prøven er udtaget til "særlig censur". Institutionen er ansvarlig for, at den udpegede censor har de fornødne kompetencer til at kunne være censor i det pågældende almene fag eller faglige tema. Det kræver indgående og aktuelt kendskab til fagets/det faglige temas faglige mål og metoder.

For yderligere og uddybende information om censur og censoropgaver henvises til publikationen *Råd og vink om prøver og censur i Forberedende Grunduddannelse (FGU)*<sup>136</sup>.

## 4.5 Beviser

Regler om FGU-beviser er fastsat i FGU-bekendtgørelsens §§ 10-11<sup>137</sup>.

Eleven opnår supplerende kvalifikationer<sup>138</sup> gennem sit uddannelsesforløb i FGU. Det betyder, at eleven ikke opnår en fuld uddannelse som fx en erhvervsuddannelse, men opnår enkelte kvalifikationer på tilsvarende niveau på enkelte faglige områder.

En FGU-elev i omsorg og sundhed vil kunne nogle ting på samme niveau som en social- og sundhedshjælper, hvis eleven afslutter FGU på niveau 3. FGU-eleven kan dog ikke det samme som en erhvervsuddannet, men kun nogle dele inden for et fagligt område.

FGU-institutionen udsteder beviser til elever, som afslutter deres forløb i FGU. Hvis eleven gennemfører et tilfredsstillende forløb i FGU med en varighed på minimum 12 uger, modtager eleven et kompetencebevis og evt. et uddannelsesbevis. Institutionen skal som led i og på baggrund af den løbende og systematiske progressionsopfølgning have givet eleven en forståelse af, om uddannelsesforløbet har været tilfredsstillende.

Det er op til institutionen at afgøre, om eleven på tilfredsstillende vis har gennemført et FGU-forløb. Skønner institutionen, at dette ikke er tilfældet, vil der ikke kunne udstedes et bevis. Det er forudsat, at institutionen som led i den omfattende, løbende og systematiske progressionsopfølgning i regi af forløbsplanen kontinuerligt bibringer eleven en forståelse af, hvorvidt forløbet skrider tilfredsstillende frem.

Begrebet "tilfredsstillende" kan i denne sammenhæng fx indgå i vurderingen af, om eleven har opfyldt sin mødepligt og aktivt har deltaget i undervisningen og andre aktiviteter, som institutionen afholder for eleverne, samt om eleven aktivt har bidraget til at opfylde målene i sin uddannelses- og forløbsplan.

Kompetencebeviset sammenfatter alle de kompetencer, som eleven har opnået i FGU. Beviset dokumenterer dermed kompetencer, opnået ved prøver, og kompetencer, der ligger ud over de gennemførte prøver, det vil sige både elevens faglige, sociale og personlige kompetencer. Hvis eleven har opnået beviser fra andre uddannelsesinstitutioner i sin tid i FGU, eksempelvis

<sup>136</sup> Se publikationen [Råd og vink om prøver og censur i Forberedende Grunduddannelse \(FGU\)](#).

<sup>137</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, §§ 10-11](#).

<sup>138</sup> Se typer af uddannelsesbeviser og grader i kvalifikationsrammen, <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/typer/hardtableview>.

via erhvervstræning, kombinationsforløb og virksomhedspraktik, fremgår dette også af kompetencebeviset. Desuden fremgår et evt. udstedt uddannelsesbevis også af kompetencebeviset (se nedenfor).

Et kompetencebevis skal i henhold til § 11 i FGU-bekendtgørelsen som minimum indeholde:

- Elevens navn og cpr-nummer eller anden tydelig identifikation
- Den udstedende institutions navn
- Oplysning om, at beviset vedrører FGU i medfør af lov om forberedende grunduddannelse
- Perioden for uddannelsesforløbet
- Hvilke undervisningstilbud mv. eleven har deltaget i på institutionen
- De uddannelseselementer, der er aflagt prøve i, med angivelse af de opnåede bedømmelser
- Afsluttende standpunktskarakter, hvor disse gives
- Evt. gennemført erhvervstræning
- Evt. gennemført kombinationsforløb
- Evt. gennemført virksomhedspraktik
- Elevens evt. uddannelsesbevis efter § 36, stk. 3-4, i lov om forberedende grunduddannelse.

Hvis det vurderes, at anden aktivitet er relevant, kan dette indgå. Et eksempel kunne være deltagelse i demokrati- og medborgerskabs dannende aktiviteter som fx elevråd.

Et uddannelsesbevis gives til elever i pgu eller egu, som gennemfører et fagligt tema på FGU-niveau 3 med en bestået prøve. I agu udstedes bevis for forberedelseseksamen til elever, som gennemfører og består forberedelseseksamen til optagelse på den 2-årige hf-uddannelse.

Beviser udstedes digitalt, og hvis eleven anmoder om det, skal eleven kunne modtage en bekræftet udskrift af et digitalt bevis. De digitale beviser medfører også, at institutionen skal registrere prøvekarakterer digitalt. Institutionen har pligt til at opbevare oplysninger, der er nødvendige for at udstede et digitalt bevis, i 30 år. Elevernes afsluttende karakterer/bedømmelser indberettes desuden til en central database, som på sigt kan sikre, at karakterer/bedømmelser kan hentes fra den centrale database og anvendes af modtagende uddannelsesinstitutioner.

STUK har udarbejdet skabeloner til de forskellige beviser, som kan anvendes af FGU-institutionerne. Foruden skabeloner for kompetencebevis, uddannelsesbevis og bevis for forberedelseseksamen findes også skabeloner for gennemført undervisning og bevis for enkeltfag. Skabelonerne samt beskrivelser findes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside<sup>139</sup>.

## 4.5.1 Optagelseskrav til ungdomsuddannelser

### Optagelseskrav til erhvervsuddannelser

FGU-elever, der efterfølgende ønsker at fortsætte på en erhvervsuddannelse, skal opfylde de samme adgangskrav som andre ansøgere til erhvervsuddannelserne<sup>140</sup>. Optagelse på grund-

<sup>139</sup> Se <https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/proever-og-eksamen/beviser-og-erklaringer-om-gennemfoert-undervisning>.

<sup>140</sup> [Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser, LBK. nr. 961 af 16/08/2024 særligt § 5 og § 5 a.](#)

forløbets 1.del (GF1) kan ske inden for to år efter opfyldt undervisningspligt efter folkeskoleloven (afsluttet 9. klasse) eller afsluttet undervisningen i 10. klasse. For ansøgere, som ikke har en uddannelsesaftale, der omfatter grundforløbet, gælder følgende adgangskrav:

Ansøgeren skal

- have bestået folkeskolens afgangseksamen.
- have et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i dansk (skriftlig og mundtlig) ved folkeskolens afgangseksamen eller 10. klasseprøver - eller et tilsvarende resultat ved tilsvarende prøve.
- have mindst 2,0 i gennemsnit af karaktererne i matematik enten ved 9. klasseprøven (skriftlig) eller ved 10. klasseprøverne (skriftlig og mundtlig) - eller et tilsvarende resultat ved tilsvarende prøve.
- have opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 af de sidste standpunktskarakterer i dansk og matematik efter endt skolegang i 9. eller 10. klasse

Hvis ansøgeren ikke opfylder ovenstående, kan denne dog få afgang til GF1, hvis den ansøgte skole ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at denne kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Den centralt stillede prøve kan udelades hvis ansøgeren ved afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik eller et tilsvarende resultat ved en tilsvarende prøve (fx en prøve på FGU (gælder ikke standpunkt)). Hvis ansøgeren har opnået en almen forberedelseseksamen i FGU, kan både den centralt stillede prøve og samtalen udelades.

Optagelse på grundforløbets 2. del (GF2) kan ske fra udløbet af det kalenderår, hvor ansøgeren har opfyldt undervisningspligten (afsluttet 9. klasse) eller afsluttet undervisningen i 10. klasse. For ansøgere, som ikke har en uddannelsesaftale, der omfatter grundforløbet, gælder følgende adgangskrav:

Ansøgeren skal

- have bestået folkeskolens afgangseksamen,
- have et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i dansk (skriftlig og mundtlig) ved folkeskolens afgangseksamen eller 10. klasseprøver - eller et tilsvarende resultat ved tilsvarende prøve,
- have mindst 2,0 i gennemsnit af karaktererne i matematik enten ved 9. klasseprøven (skriftlig) eller ved 10. klasseprøverne (skriftlig og mundtlig) - eller et tilsvarende resultat ved tilsvarende prøve og
- den ansøgte skole skal på baggrund af en samtale med ansøgeren vurdere, at denne kan gennemføre en erhvervsuddannelse. (Samtalen er obligatorisk).

Hvis ansøgeren ikke opfylder ovenstående, kan ansøgeren dog få adgang til GF2, hvis den ansøgte institution ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale vurderer, at ansøgeren kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Den centralt stillede prøve kan udelades hvis ansøgeren ved afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik eller et tilsvarende resultat ved en tilsvarende prøve (fx en prøve på FGU (gælder ikke standpunkt)). Hvis ansøgeren har opnået en almen forberedelseseksamen i FGU, kan både den centralt stillede prøve og samtalen udelades.

**Bemærk:** Efter udgangen af det kalenderår, hvor ansøgeren har afsluttet 9. eller 10. klasse og indtil udgangen af august måned i det andet år efter denne har afsluttet undervisningen i henholdsvis 9. eller 10. klasse, kan ansøgeren vælge mellem at søge optagelse til GF1 og GF2.

Det er kun muligt at blive optaget på GF1 en gang. Det er kun muligt at blive optaget på GF2 tre gange uden uddannelsesaftale.

Ansøgning om optagelse til erhvervsuddannelserne skal ske via [Optagelse.dk](https://optagelse.dk). Kontakt evt. den lokale erhvervsskole for nærmere information om procedurerne mv.

### **Optagelseskrav til gymnasiale uddannelser**

Eleven har med en forberedelseseksamen, som beskrevet i afsnit 4.2, retskrav på optagelse på den 2-årige hf-uddannelse i den førstkommende termin, efter at den sidste af de prøver, der indgår i eksamen for eleven, er bestået. For elever, der ikke har retskrav på optagelse, kan der evt. være mulighed for optagelse på uddannelsen efter en såkaldt standardiseret vurdering.

Eleven vil ligeledes have mulighed for at ansøge om optagelse på hf-enkeltfag efter FGU. Optagelsen beror her på en konkret vurdering foretaget af den ansøgte skoles leder. Eleven kan også ansøge om optagelse på de 3-årige gymnasiale uddannelser, hvilket kan ske på baggrund af en obligatorisk optagelsesprøve og -samtale<sup>141</sup>.

<sup>141</sup> Læs mere på uvm.dk: <https://www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/adgang-og-optagelse/adgang>



## 5. Lærerkompetencer

Bestemmelser om underviserkompetencer er fastsat i FGU-lovens §§ 37-38<sup>142</sup>.

FGU-institutionens leder skal sørge for, at lærerne har de nødvendige undervisningskompetencer i overensstemmelse med det, der er beskrevet i loven. Det er dermed institutionens ledelse, som skal afgøre, om lærere – og ansøgere til lærerstillinger – har de krævede kompetencer. Institutionen sørger herigennem for, at lærerne kan gennemføre deres undervisning i overensstemmelse med de faglige og pædagogiske krav til undervisningen, og således at undervisningen af den enkelte elev kan medvirke til, at eleven når sine mål for uddannelsen. Såfremt en FGU-institution er i tvivl om en ansøgers kompetencer, kan der for eksempel foretages en individuel kompetencevurdering (IKV) på den stedlige professionshøjskole. Nedenfor udfoldes de specifikke kompetencekrav til lærerne.

### 5.1 Lærer i fagligt tema

Læreren i et fagligt tema skal have gennemført en erhvervsuddannelse i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring. Der er ikke specifikke krav til, hvor omfattende praktisk erfaring læreren skal have, men det vil være hensigtsmæssigt, at læreren har en solid arbejds erfaring inden for det område, vedkommende skal undervise i, for at kunne gennemføre en autentisk undervisning i det faglige tema. Læreren med en relevant videregående uddannelse inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, vil som udgangspunkt også leve op til kvalifikationskravet – fx sygeplejersker og pædagoger, der underviser i det faglige tema omsorg og sundhed.

Kravet om erhvervsuddannelse eller tilsvarende kvalifikationer samt praktisk erfaring gælder udelukkende for lærere ansat 1. august 2019 eller senere og dermed ikke de tidligere produktionsskolelærere, som er overdraget til FGU. Kravet er dermed en skærpelse i forhold til det, der tidligere har været gældende for produktionsskolelærere.

### 5.2 Lærer i almene fag

Læreren, som underviser i almene fag, skal have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen, og skal have undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsvarende faglig kompetence i det fag, som vedkommende underviser i. Det vil sige, at læreren skal have det pågældende fag som undervisningsfag/linjefag fra læreruddannelsen eller på anden vis have opnået faglige kompetencer til at undervise i faget. Det er således muligt at lade en lærer undervise i almene fag, selvom vedkommende ikke har en uddannelse til lærer i folkeskolen, forudsat at læreren på anden måde har opnået tilsvarende kompetencer. Det er institutionens leder, der har ansvar for at sikre, at lærerne har de rette kompetencer, jævnfør ovenstående.

<sup>142</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 37-38.](#)

De særlige FGU-fag identitet og medborgerskab, PASE (privatøkonomi, arbejdspladslære, samarbejdsfag og erhvervsfag) og teknologiforståelse findes ikke som undervisningsfag/linjefag på læreruddannelsen. Her er det derfor op til institutionens leder at vurdere, om lærerens faglige kompetencer kvalificerer læreren til at undervise i det pågældende fag. Institutionslederen skal dermed sikre og dokumentere, at lærere i faget har de fornødne kompetencer til at undervise i det. Ved vurderingen og dokumentationen af lærerens kompetencer kan institutionslederen tage udgangspunkt i fagets indholdsbeskrivelse sammenholdt med lærerens viden og færdigheder. Det kan fx være, hvis læreren har undervisningsfag/linjefag i nært beslægtede fag, eller læreren har særligt relevant erhvervs erfaring.

I forhold til faget PASE findes der dog ikke umiddelbart nært beslægtede undervisningsfag/linjefag. Derfor må institutionens leder vurdere, sikre og dokumentere, at læreren har tilsvarende kompetencer i forbindelse med lærerdækning af faget. Det vil fx være hensigtsmæssigt, at læreren har en bred erhvervs erfaring, som der kan trækkes på i undervisningen.

Endelig skal det bemærkes, at i forhold til naturfag, som der heller ikke findes direkte undervisningsfag/linjefag til, kan det være særligt relevant, at læreren har undervisningsfag/linjefag i fysik/kemi.

Der er særlige kvalifikationskrav til den lærer, der varetager følgende typer af undervisning:

- *Dansk på introducerende niveau.* Læreren skal ud over at have dansk som linjefag have bestået fx FVU-læselæreruddannelsen eller uddannelsen til ordblindelærer eller have tilsvarende kvalifikationer.
- *Matematik på introducerende niveau.* Læreren skal ud over at have matematik som linjefag have bestået FVU-matematiklæreruddannelsen eller have tilsvarende kvalifikationer.
- *Dansk som andetsprog.* Læreren skal ud over at have dansk som linjefag have gennemført uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for unge og voksne eller have tilsvarende kvalifikationer.
- *Ordblindelæreruddannelse.* Læreren skal have bestået uddannelsen til ordblindelærer for voksne eller have tilsvarende kvalifikationer.

### **Boks 3: Uddannelser, der opfylder de særlige kvalifikationskrav**

#### *Uddannelserne til FVU-læselærer, FVU-matematiklærer og ordblindelærer for voksne*

De tre uddannelser består af moduler fra den pædagogiske diplomuddannelse undervisning og vejledning for unge og voksne. De til enhver tid gældende fagmoduler offentliggøres på UddannelsesGuiden ([ug.dk](http://ug.dk)).

Læreren, der underviser i dansk eller matematik på introducerende niveau, kan ifølge loven tillige have "tilsvarende kvalifikationer" til FVU-læreruddannelserne. Generelt tolkes bestemmelserne om tilsvarende kvalifikationer som, at læreren har en efteruddannelse, en videreuddannelse, en kompetencegivende uddannelse eller et længerevarende kursusforløb, der vurderes at give de faglige kvalifikationer.

#### *Dansk som andetsprog*

Der er to uddannelser på kandidatniveau, der lever op til kvalifikationskravene: Master i dansk som andetsprog og underviser i dansk som andetsprog for voksne og unge (DAV-uddannelsen).

*Kilder: 1) Avu-loven, LBK 603 af 23/05/2019, 2) Bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning, BEK nr. 249 af 11/03/2024, 3) Bekendtgørelse om dansk uddannelse til voksne udlændinge m.fl., BEK nr. 1045 af 24/06/2022*

## 5.3 Vejledning

Der er ikke særlige kvalifikationskrav til de personer, der varetager vejledningsopgaver i FGU. FGU er en forberedende uddannelse, og derfor er vejledning en central del af selve uddannelsesforløbet. Det betyder også, at de mange forskellige vejledningsopgaver kan varetages på mange forskellige måder og af forskellige medarbejdergrupper.

Vejledningsopgaverne kan bl.a. indeholde:

- Elevvejledning
  - Forløbsplan
  - Afsøgningsforløb
  - Gennemførelsesvejledning
  - Egu-vejledning
- Kollegial sparring
  - Ressourceperson for kollegaer
- Kontakt udadtil
  - Tovholder for kontakt til diverse kontakt til kommunen: Uddannelsesplaner, EGU-praktikaftaler
  - Samarbejde med den unges kommunale kontaktperson
  - Aftaler om erhvervstræning med virksomheder
  - Aftaler om kombinationsforløb med andre uddannelsesinstitutioner.

## 6. Mødepligt, orden, øvrige tilbud mv.

Regler om aktiv deltagelse, orden, trivsel mv. er fastsat i FGU-lovens §§ 39-40<sup>143</sup> og FGU-bekendtgørelsens §§ 12-21<sup>144</sup>. Vær endvidere opmærksom på, at FGU er underlagt lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø<sup>145</sup>.

### 6.1 Mødepligt og aktiv deltagelse

Elever i FGU har pligt til at møde op til undervisning, erhvervstræning og andre aktiviteter, som institutionen afholder. For at sikre, at pligten overholdes, skal institutionen fastlægge procedurer til at registrere elevernes fravær digitalt i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Eleverne skal desuden deltage aktivt i undervisningen og bidrage til, at de kan nå de mål, der er fastsat i uddannelses- og forløbsplanen. I den forbindelse skal læreren i den daglige omgang med den enkelte elev, og særligt i undervisningen, vurdere, om eleven opfylder pligten til at deltage aktivt.

Institutionen skal registrere den faktiske tid, som eleven er fraværende, dog mindst 30 minutter. Det vil sige, at eleven får fravær for minimum 30 minutter, selvom eleven reelt set er fraværende i mindre tid<sup>146</sup>. Eleven skal have mulighed for at kontrollere sit fravær samt sin deltagelse i undervisningen digitalt og angive evt. bemærkninger. Det kan eksempelvis være en bemærkning om, at årsagen til fraværet var lovligt, hvis eleven har været syg. Andet lovligt fravær indebærer bl.a. deltagelse i Forsvarets dag, varetagelse af borgerligt ombud og deltagelse i elevdemokratiske møder. Eleverne har ret til at danne et elevråd på institutionen, som skal baseres på demokratiske principper. Læs mere om dette i afsnit 6.7. Deltagelse i disse møder anses som lovligt fravær, hvis det ikke overstiger, hvad der af institutionen anses som rimeligt i forhold til elevens uddannelsesforløb<sup>147</sup>.

Institutionen skal reagere med det samme på elevens fravær eller manglende opfyldelse af møde- og deltagelsespligten med henblik på at forebygge, at det sker igen. Eleven skal trækkes i skoleydelse, hvis eleven uden lovlig grund udebliver fra eller kommer for sent til undervisning, andre aftaler med institutionen eller erhvervstræning<sup>148</sup>. Nedsættelse af skoleydelsen samt evt. tillæg skal ske i forhold til et ugentligt timetal på 37 timer<sup>149</sup>. Det vil sige, at udebliver eleven 1 time fra undervisningen, skal eleven trækkes 1/37 af den pågældende uges skoleydelse. Udebliver eleven en hel dag, skal eleven trækkes 1/5 af den pågældende uges skoleydelse (svarende til 7,4 timer).

Læs mere om skoleydelse i afsnit 8.1.

<sup>143</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 39-40.](#)

<sup>144</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, §§ 12-21.](#)

<sup>145</sup> [Bekendtgørelse af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, LBK nr. 316 af 05/04/2017.](#)

<sup>146</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 17, stk. 3.](#)

<sup>147</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 18.](#)

<sup>148</sup> [Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., BEK nr. 478 af 26/04/2019, § 19.](#)

<sup>149</sup> [Instruks for tilskud m.v. til institutioner for forberedende grunduddannelse 2019.1 \(FGU-instruksen\), s. 19.](#)

## 6.2 Ordens- og samværsregler

Institutionen skal udarbejde og offentliggøre ordens- og samværsregler. Ordens- og samværsreglerne skal ud over at danne grundlag for en målrettet indsats for, at eleverne opfylder deres pligt om at møde og deltage aktivt i undervisningen, også danne grundlag for institutionens indsats mod snyd og lignende, også ved prøverne. I ordens- og samværsreglerne skal der desuden være opmærksomhed over for indikationer på radikaliserings blandt eleverne. I relevant omfang skal institutionen indgå samarbejde med myndigheder om at håndtere og forebygge tegn på radikaliserings.

For at ordens- og samværsreglerne kan godkendes, skal de i høring hos elevrådet og behandles mindst én gang af institutionens bestyrelse. Når ordens- og samværsreglerne er godkendt, skal institutionen offentliggøre dem på sin hjemmeside. Institutionen har ansvar for at gøre alle elever bekendt med ordens- og samværsreglerne og sørge for, at disse står klart for eleverne gennem hele uddannelsen. Dette skal gøres, med henblik på at eleverne forstår vigtigheden af, at de overholder reglerne. Af boks 4 fremgår det, hvilke forhold institutionen skal fastsætte ordens- og samværsregler om.

**Boks 4: Ordens- og samværsregler, som institutionen skal fastsætte, kan bl.a. indeholde følgende, jf. FGU-bekendtgørelsens § 13<sup>150</sup>**

- 1) Almindelige normer for orden og samvær, herunder om følgende:
  - a. Brug af institutionens undervisningssprog som det almindelige, fælles sprog i et samvær, der inkluderer alle respektfuldt.
  - b. Samvær og adfærd uden støj, larm og lignende.
  - c. Elevernes brug af institutionens lokaler, arealer, faciliteter og inventar, herunder om krav til individuel og fælles oprydning.
- 2) Særlige normer for orden og samvær om bl.a. følgende:
  - a. Elevbeklædning, i det omfang dette er pædagogisk eller sikkerhedsmæssigt begrundet.
  - b. Mobning.
  - c. Voldelig og truende adfærd.
  - d. Rygning, indtagelse, besiddelse mv. af alkohol og andre rusmidler samt negative virkninger heraf på ordenen og samværet. Institutionen kan i sine ordens- og samværsregler fastsætte regler om, at institutionen kan anmode en elev om frivilligt at medvirke til en test for alkohol og andre rusmidler.
  - e. Lyd- og billedoptagelser, herunder videreformidling (deling) heraf, af en andens private forhold eller i øvrigt af en anden under omstændigheder, hvor den anden åbenbart kan forlange sig unddraget fra sådanne optagelser og videreformidling heraf. Det gælder navnlig optagelser med et indhold, der kan krænke blufærdigheden eller andres personlige integritet.
  - f. Religiøs forkyndelse, gudsdyrkelse og lignende.
  - g. Tilskyndelse eller påvirkning til ekstreme eller fundamentalistiske holdninger og adfærd i strid med uddannelsesformålene eller anden adfærd,

<sup>150</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 13.](#)

der kan fremme sådanne holdninger og sådan adfærd, herunder fremme social kontrol af andre elever i strid med uddannelsesformålene.

Institutionens ordens- og samværsregler indebærer uanset deres konkrete indhold, at eleverne som minimum skal overholde almindelige normer for god orden og godt samvær for elever på en uddannelsesinstitution, hvor der er respektfulde relationer mellem eleverne indbyrdes og mellem eleverne og institutionens bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere og andre ansatte.

Eleven er omfattet af ordens- og samværsreglerne i skoletiden, men også i visse tilfælde i elevens fritid. Dette gælder, når elevens adfærd i fritiden også har direkte indflydelse på undervisningsmiljøet på skolen. Det kan eksempelvis være adfærd på de sociale medier uden for skoletiden, som kan påvirke samværet blandt eleverne i skoletiden.

## 6.3 Sanktioner

Hvis en elev uden lovlige grund udebliver fra undervisningen, ikke deltager aktivt eller overtræder ordens- og samværsreglerne, skal institutionen afgøre, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes for at undgå at udelukke eleven fra undervisningen. Det kan bl.a. være samtaler med eleven, advarsler, midlertidig hjemsendelse, indkaldelse til fornyet skoleophold, overflytning til anden skole eller kombinationer heraf. Institutionen kan også vurdere, at andre foranstaltninger kan være gavnlige for eleven, fx støtte og vejledning fra kontaktlærere og mentorer eller social, personlig eller psykologisk rådgivning. Skolen skal registrere de anvendte foranstaltninger for den enkelte elev. Hvis eleven ikke forbedrer sig, efter at institutionen har forsøgt passende foranstaltninger, kan eleven udelukkes fra undervisningen. Det er således kun i tilfælde af, at alle passende foranstaltninger har været iværksat, men ikke har haft en positiv virkning for eleven, at eleven kan udelukkes fra undervisningen. I tilfælde af at eleven overtræder ordens- og samværsreglerne, kan der anvendes en række sanktioner, der fremgår af boks 5. Status på elevens uddannelse og beskæftigelse skal i nogle tilfælde indberettes elektronisk for at understøtte et fælles datagrundlag for unges uddannelse og beskæftigelse<sup>151</sup>.

### **Boks 5: Sanktioner i forbindelse med en elevs overtrædelse af ordens- og samværsreglerne, jf. FGU-bekendtgørelsens bilag 2<sup>152</sup>**

1. Institutionen kan mundtligt eller skriftligt give eleven en pædagogisk tilrettevisning i tilfælde af en eller flere overtrædelser af ordens- og samværsreglerne, herunder ved prøver, af mindre alvorlig karakter.
2. Institutionen kan i andre tilfælde af en eller flere overtrædelser af ordens- og samværsreglerne, herunder ved prøver, give eleven en skriftlig advarsel.
3. Institutionen kan endvidere træffe afgørelse om at iværksætte følgende sanktioner over for elever, der har overtrådt ordens- og samværsreglerne, herunder ved prøver:
  - 1) Hel eller delvis udelukkelse fra konkrete eller typer af arrangementer eller aktiviteter.

<sup>151</sup> [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, LBK nr. 953 af 12/08/2024, § 15c](#) og [Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv, BEK nr. 745 af 18/06/2024, §§ 15-19](#).

<sup>152</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, bilag 2](#).

- 2) Forbud mod, at eleven i en nærmere bestemt periode medbringer og anvender nærmere bestemte private genstande eller typer af genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel, under sit ophold på institutionen og i undervisningen, når og i den udstrækning dette er ordensmæssigt eller pædagogisk begrundet.
- 3) Tilbageholdelse i normalt højst et døgn af en eller flere af elevens private genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel. Institutionens iværksættelse af en tilbageholdelse forudsætter, at eleven afleverer genstanden til institutionen. Eleven er forpligtet til umiddelbart at aflevere den eller de genstande, som institutionen har besluttet at tilbageholde, til institutionen. Hvis eleven ikke opfylder denne forpligtelse, kan institutionen træffe beslutning om at iværksætte en relevant sanktion herfor. Dette fritager dog ikke eleven fra pligten til at aflevere genstanden. Institutionen kan fastsætte i ordens- og samværsreglerne, at en tilbageholdelse af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, jf. lovens § 40, stk. 2, 2. pkt.
- 4) Beslutning om, at eleven skal aflægge prøve i et eller flere fag, der kan afsluttes med prøve, uanset om eleven bliver udtrukket til at aflægge prøve i faget eller fagene. Dette gælder navnlig ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd.
- 5) Midlertidigt bortfald af skoleydelse i op til 5 skoledage.
- 6) Midlertidig udelukkelse fra undervisning i indtil 10 skoledage. Institutionen registrerer elevens fravær under udelukkelsen som fravær, og afgør om skoleydelsen skal reduceres helt eller delvist.
- 7) Bortvisning fra institutionen eller en skole på institutionen og overflytning til en anden institution eller en anden skole på institutionen med henblik på, at eleven gennemfører sin uddannelse der. Overflytning til en anden institution sker efter forudgående aftale mellem den afgivende og den modtagende institution. Hvis eleven har tilsagn om overflytning til en anden bestemt institution, som eleven ønsker at overflytte til, hvis eleven bliver bortvist fra sin institution, træffer den afgivende institution beslutning om overflytning af eleven til denne institution. Institutionen kan kun træffe beslutning om denne sanktion, hvis den ikke tidligere i elevens uddannelsesforløb er anvendt over for eleven.
- 8) Bortvisning (udskrivning) fra uddannelsen.

4. Institutionen kan også iværksætte sanktioner efter pkt. 2 og 3 i anledning af elevadfærd, der er nævnt i § 14, stk. 3, i bekendtgørelsen.

5. Institutionen kan som en foreløbig foranstaltning i følgende situationer beslutte, at eleven midlertidigt, blandt andet mens en sag undersøges nærmere, ikke må være til stede på institutionen eller i undervisningen (midlertidig hjemsendelse), eller kun må være til stede på institutionen i et nærmere bestemt omfang (midlertidig begrænset adgang til institutionen):

- 1) Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet af hensyn til den almindelige retsbevidsthed på institutionen om overholdelsen af institutionens ordens- og samværsregler, for eksempel hvor det er anmeldt til politiet, at en elev har foretaget en voldelig, truende eller i øvrigt ulovlig handling, som kan have direkte betydning for ordenen og samværet på institutionen, og som i givet fald vil kunne medføre en bortvisning, jf. pkt. 3, nr. 6-7.
- 2) Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet for umiddelbart at opretholde ordenen og samværet på institutionen og andre elevers og ansattes deltagelse i undervisningen.

6. Institutionen kan, når den træffer afgørelse om en sanktion, gøre iværksættelsen af sanktionen betinget af, at eleven ikke igen overtræder institutionens ordens- og samværsregler, eventuelt i en nærmere fastsat periode.

7. Institutionen kan fastsætte nærmere vilkår for en betinget sanktion efter pkt. 6, som er pædagogisk begrundet, for eksempel:

- 1) Inden en nærmere frist udbedrer eleven skadevirkningerne som følge af elevens overtrædelse af ordens- og samværsreglerne.
- 2) Inden en nærmere frist gennemfører eleven på en tilfredsstillende måde nærmere bestemte aktiviteter og lignende, som er egnede til at forebygge, at eleven gentager den skete eller andre relevante overtrædelser af ordens- og samværsreglerne, eller egnede til, at eleven og eventuelt forurettede elever, ansatte eller andre gennem mægling bliver forligt eller forsonet.

Institutionens leder skal oplyse eleverne om de konsekvenser, det kan have, hvis ordens- og samværsreglerne ikke overholdes.

### 6.3.1 Forvaltningsretlige afgørelser

FGU-institutioner er som statsligt selvejende institutioner offentlige myndigheder omfattet af offentlighedslovens (OFL) og forvaltningslovens (FVL) bestemmelser. Derudover gælder "god forvaltningsskik" og GDPR-reglerne samt reglerne i FGU-loven og loven om institutioner for FGU med tilhørende bekendtgørelser.

Institutionerne kan træffe afgørelser om eleverne, fx hvis en elev overtræder institutionens ordens- og samværsregler. Når institutionerne træffer afgørelser, skal disse afgørelser træffes efter reglerne i FVL, OFL, god forvaltningsskik og GDPR, som indeholder de formelle krav (formkrav), som afgørelsen skal opfylde.

## 6.4 Trivselspolitik

Institutionen har pligt til at sikre, at ordens- og samværsreglerne understøttes af en trivselspolitik, som har til hensigt at understøtte det sociale liv og undervisningsmiljøet på institutionen<sup>153</sup>. Trivselspolitikken kan indeholde retningslinjer for forebyggelse og håndtering af både det fysiske, det psykiske og det æstetiske undervisningsmiljø. Trivselspolitikken skal bl.a. indeholde en antimobbestrategi, som indeholder retningslinjer for forebyggelse af og opfølgning på mobning. Dette gælder også ved krænkende adfærd på de sociale medier. Desuden skal trivselspolitikken indeholde retningslinjer for, hvordan ledere og lærere skal arbejde systematisk med trivsel og psykisk sundhed på institutionen, samt en konkret handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø. Disse retningslinjer skal også sikre, at lærerne klædes bedst muligt på til at se tegn på problemer hos eleverne og til at støtte eleverne bedst muligt.

<sup>153</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 40.](#)



En gang årligt skal institutionen gennemføre en måling af elevernes trivsel med formålet om at følge og styrke elevernes trivsel<sup>154</sup>.

## 6.5 Øvrige tilbud, inddragelse af lokalsamfundet mv.

Ud over at deltage i undervisningen skal eleverne deltage i fælles sociale arrangementer, musiske aktiviteter og arrangementer, kreative aktiviteter, idrætsaktiviteter, museumsbesøg og andre relevante ekskursioner mv., som institutionen udbyder og arrangerer, hvis institutionen har bestemt, at eleverne har pligt til det. Institutionen kan vælge at lade denne pligt indgå i ordens- og samværsreglerne og trivselspolitikken.

Institutionen kan udbyde arrangementer til eleverne med udgangspunkt i lokalområdet og samarbejdspartnere. Institutionen skal indgå samarbejde og danne partnerskaber med virksomheder, offentlige institutioner, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lokalsamfundets forenings-, fritids- og klubtilbud, lokalsamfundets folkeoplysende skoler og kulturskoler, kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler mv. Disse samarbejdsaftaler har til hensigt at bidrage til opfyldelsen af FGU's formål, se kapitel 1. Det er institutionens ledelse, der bestemmer de nærmere omstændigheder for, hvordan skolen indgår i disse samarbejder og partnerskaber, med hensyntagen til kvaliteten i undervisningen. Tilsvarende er det ledelsen på samarbejdsinstitutionerne, som bestemmer omfanget af og omstændighederne for, hvordan de indgår i samarbejdet.

Institutionens samarbejder og partnerskaber kan vedrøre og støtte op om undervisningen og/eller medvirke til at gøre eleverne bevidste om mulighederne for et aktivt fritidsliv og deltagelse i andre samværsformer, som fremmer elevernes alsidige udvikling, selvstændighed og evne til at indgå i forpligtende relationer og fællesskaber. Samarbejdet med virksomheder og institutioner for erhvervsrettet uddannelse har særligt til hensigt at styrke elevernes læring og gøre undervisningen mere varieret og praksisorienteret. Netop denne kobling mellem teori og praksis kan inspirere eleverne til, hvordan deres teoretiske viden kan omsættes til praksis, herunder eksempelvis hvordan kreativitet og innovation kan omsættes til konkrete produkter. Desuden kan denne type undervisning være med til at vise eleverne muligheder for videre uddannelse eller job.

Virksomhederne, der samarbejder med FGU-institutionen, vil have mulighed for at synliggøre deres eksistens i lokalmiljøet og konkretisere, hvilke kompetencer de efterspørger. Det formaliserede samarbejde om erhvervstræning og erhvervspraktik i pgu og egu vil også kunne bidrage til dette.

## 6.6 Sundhed, ernæring, sommerferieaktivitet mv.

Bestemmelser om sundhed, ernæring, sommerferieaktivitet mv. fremgår af FGU-loven §§ 42-43<sup>155</sup>.

Undervisningen i FGU skal tilrettelægges, så sundhed, ernæring og motion indgår som en integreret del af elevens uddannelse. Dette skal ses i forlængelse af institutionens ordens- og

<sup>154</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 40a.](#)

<sup>155</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 42 og 43.](#)

trivselsindsats og medvirke positivt til elevernes sundhed og gode livsvaner. Som en del af denne indsats skal institutionen give mindst ét dagligt vederlagsfrit måltid mad til eleverne, se også afsnit 8.4. Hvis institutionen har et køkkenværksted, kan det daglige måltid tilberedes som en del af denne produktion.

Hvis institutionen afholder mere end fire ugers sommerferie, skal institutionen etablere aktivitetstilbud i denne periode. Aktivitetstilbuddene kan være intensive forløb i dansk og matematik af to-tre ugers varighed eller bestå af mere interessebetonede aktiviteter med et bredere sigte.

## 6.7 Elevråd

Eleverne har ret til at danne et elevråd. Elevrådet er repræsenteret i institutionens bestyrelse uden stemmeret, og rådet skal høres, når institutionen fastsætter sine ordens- og samværsregler.

Eleverne i FGU er omfattet af de regler, der er fastsat i elevrådsbekendtgørelsen<sup>156</sup>.

<sup>156</sup> [Bekendtgørelse om elevråd ved institutioner for almen gymnasial uddannelse, almen voksenuddannelse, erhvervsrettet uddannelse eller forberedende grunduddannelse samt private institutioner for gymnasiale uddannelser, BEK nr. 2367 af 10/12/2021. \\filesrv.uvm-dk.global.network\kunder\STUK\12946 FGU-vejledninger\Se https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145142](https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145142)

## 7. Rådgivning, fravigelse af loven, klage mv.

### 7.1 Rådgivning

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), der er nedsat iht. lov om erhvervsuddannelser, rådgiver børne- og undervisningsministeren om undervisningstilbud efter FGU-loven og regler fastsat i medfør af FGU-lov. Desuden rådgiver REU om formularen til indgåelse af praktikaftaler i egu-sporet, som er beskrevet i lovens § 18, stk. 2<sup>157</sup>. Formularen fremgår af bilag 1 til FGU-bekendtgørelsen. Endvidere rådgiver REU om forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde, som beskrives nedenfor.

### 7.2 Fravigelse af loven

I henhold til FGU-lovens § 45 kan børne- og undervisningsministeren for en tidsbegrænset periode iværksætte forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde og i den forbindelse fravige lovens kapitel 3 og 4, som omhandler uddannelsens struktur, indhold mv. samt evaluering, prøver og beviser. En forudsætning for at iværksætte disse forsøg eller dette udviklingsarbejde er, at de ikke forringer elevens muligheder i FGU med hensyn til at komme i videre uddannelse eller beskæftigelse.

### 7.3 Egenbetaling

I henhold til FGU-lovens § 46 er undervisningen i FGU vederlagsfri for eleven. Det samme gælder for de undervisningsmidler, der er forbundet med undervisningen, eksempelvis arbejdstøj og personlige værnemidler, som er nødvendige for at deltage i undervisningen. Institutionen kan dog i begrænset omfang bestemme, at eleven selv skal yde en betaling eksempelvis for fotokopier. Beløbet må for en elev ikke overstige 500 kr. pr. halvår. Institutionen skal altid drøfte en eventuel elevbetaling med elevrådet først. Hvis eleven betaler for noget, kan eleven beholde det efterfølgende.

Hvis et FGU-hold skal på en ekskursion som en del af undervisningen, kan eleven i henhold til FGU-lovens § 47 afkræves betaling for udgifter, som ikke har med undervisningen at gøre, fx forplejning<sup>158</sup>.

<sup>157</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 18, stk. 2.](#)

<sup>158</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, §§ 46 og 47.](#)

## 7.4 Klager

Der er fastsat regler om klageadgang i § 48 i FGU-loven<sup>159</sup>, § 21 i FGU-bekendtgørelsen<sup>160</sup>, § 55 i institutionsloven<sup>161</sup> for FGU og § 36 i institutionsbekendtgørelsen<sup>162</sup> samt §§ 10 og 11 i Erhvervsrettet eksamensbekendtgørelse<sup>163</sup>

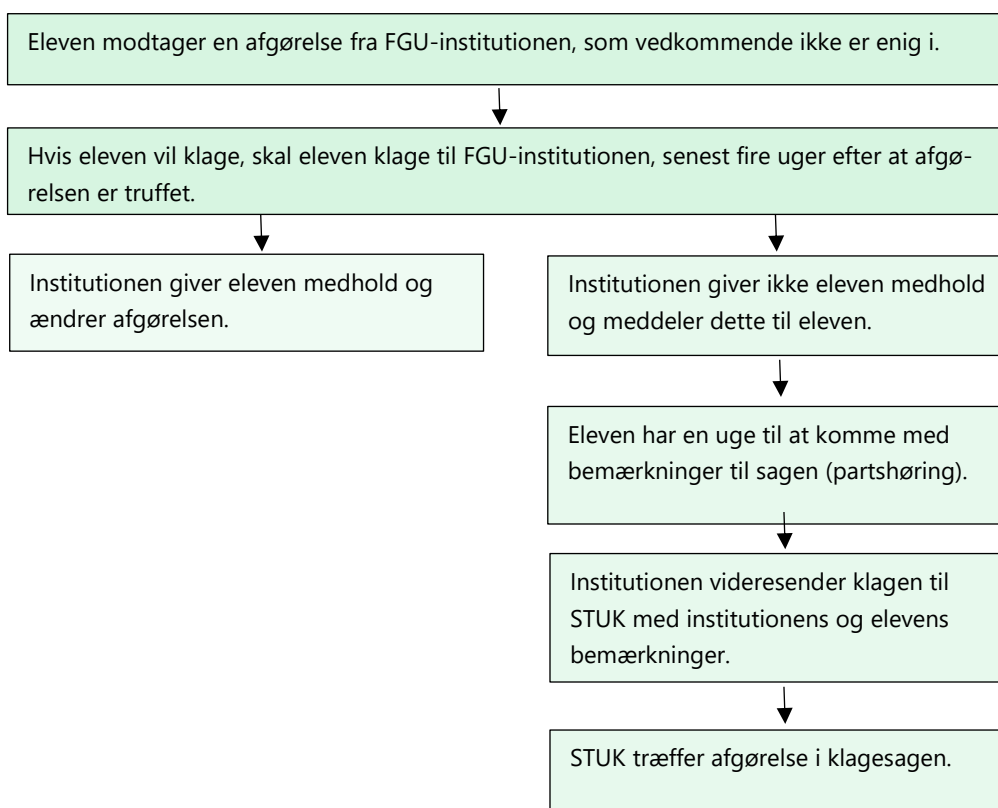
Hvis en elev vil klage over konkrete forhold på skolen, skal eleven klage til FGU-institutionen, da denne er en selvejende institution.

Hvis der vil klages over afgørelser truffet af STUK i forbindelse med tildeling af SPS, fremgår proceduren af afgørelsen.

STUK er klageinstans for så vidt angår retlige afgørelser, som institutionen har truffet efter FGU-loven eller regler udstedt i medfør af loven. Hvis en elev ønsker at klage over en retlig afgørelse, institutionen har truffet, skal eleven indgive klagen til institutionen. Hvis institutionen ikke giver eleven medhold i klagen, skal institutionen give eleven meddelelse herom og give eleven en frist på en uge til at komme med bemærkninger til sagen. Institutionen sender derefter klagen og sagens akter til STUK [sikkerpost.kve@stukvum.dk](mailto:sikkerpost.kve@stukvum.dk)

Nedenfor er denne klagegang illustreret.

**Figur 6: Forløb ved en klage over en retlig afgørelse**



<sup>159</sup> [Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 48.](#)

<sup>160</sup> [Bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse, BEK nr. 479 af 26/04/2019, § 21.](#)

<sup>161</sup> [Bekendtgørelse af lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, LBK nr. 836 af 14/06/2022](#)

<sup>162</sup> [Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., BEK nr. 478 af 26/04/2019](#)

<sup>163</sup> [Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/01/2014](#)

## 8. Skoleydelse, barsel, transport og måltider

### 8.1 Skoleydelse

Reglerne for skoleydelse er fastsat i lov om institutioner for forberedende grunduddannelses § 45<sup>164</sup>, og bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelses § 19<sup>165</sup>.

Elever i FGU får udbetalt skoleydelse af skolen. Beløbets størrelse afhænger af, om eleven er over eller under 18 år, og for elever over 18 år også af, om eleven er udeboende eller hjemmeboende.

Skoleydelse samt tillæg hertil udbetales ikke til elever, som modtager anden offentlig støtte, der tilsigter at dække leveomkostninger (fx uddannelseshjælp, fordi eleven går på FGU som en del i en indsats under lov om en aktiv beskæftigelsesindsats), eller til elever, som modtager løn fra en arbejdsgiver på grundlag af en praktikaftale.

En elev trækkes i skoleydelse, hvis vedkommende uden lovlig grund udebliver fra eller kommer for sent til undervisningen. Eleven kan også trækkes i skoleydelse, hvis vedkommende ikke aktivt deltager i aftaler med institutionen i forbindelse med udfærdigelse, justering eller opfyldelse af den individuelle forløbsplan eller i erhvervstræning, som efter institutionens skøn bidrager til opfyldelse af forløbsplanen. Læs mere om mødepligt og aktiv deltagelse i afsnit 6.1.

Ved træk i skoleydelsen runder institutionen op til nærmeste 30 minutter regnet fra det fastsatte mødetidspunkt.

Eleverne trækkes ikke i skoleydelse ved lovligt fravær. Lovligt fravær er sygdom, barsel, aftaler med offentlige myndigheder (fx Forsvarets dag) samt aftaler om fravær indgået med institutionen. Institutionen kan efter omstændighederne godkende fravær som lovligt, efter at det har fundet sted. Det er op til institutionen at afgøre, i hvilket omfang det er nødvendigt at indhente dokumentation for fraværet. Institutionen kan evt. fastsætte regler for dette i ordens- og samværsreglerne.

Eleverne skal orienteres om reglerne for fravær, når de begynder på skolen.

Udgiften til skoleydelse afholdes af staten, men administreres af FGU-institutionen. Institutionen får udbetalt kvartalsvise forskud på baggrund af den forventede aktivitet. Tilskuddet reguleres efterfølgende op og ned på baggrund af den indberettede reelle aktivitet.

<sup>164</sup> [Bekendtgørelse af lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, LBK nr. 836 af 14/06/2022, § 45.](#)

<sup>165</sup> [Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., BEK nr. 478 af 26/04/2019, § 19.](#)

**Table 2: Takster for skoleydelse (2024-niveau)<sup>166</sup>**

Målgruppe	Takst pr. uge	Ca. takst pr. måned
Ung under 18 år	414 kr.	1.793 kr.
Ung over 18 år, hjemmeboende	716 kr.	3.103 kr.
Ung over 18 år, udeboende	1.660 kr.	7.193 kr.
Forsørgertillæg, ikke-enlig forsørger	646 kr.	2.799 kr.
Forsørgertillæg, enlig forsørger	1.621 kr.	7.024 kr.

### Hjemme- eller udeboende

En elev er hjemmeboende, hvis eleven:

- I folkeregisteret står tilmeldt samme adresse som den ene eller begge forældre
- Ud over ferier og søn- og helligdage, jævnligt bor hos den ene eller begge forældre – uanset hvilken adresse eleven står tilmeldt i folkeregistret.

En elev er udeboende, hvis eleven:

- Ikke bor hos sine forældre og ikke i folkeregistret står tilmeldt samme adresse som den ene eller begge forældre.
- Bor på en kostskole, et skolehjem eller lignende. Dette gælder også, selv om eleven har folkeregisteradresse hos den ene eller begge forældre.
- Bor i udlandet (medmindre eleven bor hos den ene eller begge forældre i udlandet).
- Er på studieophold i udlandet og ikke bor hos den ene eller begge forældre under studieopholdet i udlandet.
- Se også reglerne for udeboende og hjemmeboende SU<sup>167</sup>, da disse regler også gælder ift. udeboende og hjemmeboende skoleydelse.

### Tro- og loveerklæring

FGU-eleverne underskriver en tro- og loveerklæring vedrørende deres bopælsstatus, som institutionerne administrerer. Ansvar ligger hos institutionerne, da det er disse, der udbetaler skoleydelsen.

Hvis der er konkret mistanke om, at eleven har oplyst falsk adresse for at modtage skoleydelse med udeboendesats, så skal institutionen tage kontakt til kommunen for at få verificeret den pågældende elevs adresse eller vurdere om der skal iværksættes andre tiltag for at få verificeret elevens adresse.

<sup>166</sup> Se også takstkataloget: <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/oekonomi-og-drift/regulerede-institutioner/takst-katalog-og-finanslov/takstkatalog>.

<sup>167</sup> Se <https://su.dk/su/om-su-til-videregaende-uddannelser/bopael-og-su-satser>.

### **Forsørgertillæg**

Elever med børn får udbetalt et forsørgertillæg. Her afhænger størrelsen af tillægget af, om eleven er eneforsørger eller bor sammen med barnets anden forælder.

En enlig forsørger til et barn, der er anbragt uden for hjemmet (efter lov om social service), kan få forsørgertillæg som enlig forsørger, selvom vedkommende ikke modtager ekstra børnetilskud fra Udbetaling Danmark.

Forsørgertillægget er det samme, uanset hvor mange børn eleven har. Der gives ikke forsørgertillæg for hvert enkelt barn.

En elev under 18 år, der er forsørger, får skoleydelse for under 18-årige og forsørgertillæg eller forsørgertillæg som enlig, alt efter om vedkommende bor sammen med den anden forælder eller ej. Det er i denne forbindelse ikke relevant, om eleven er hjemmeboende eller udeboende.

## **8.2 Barsel**

Elever har ret til fravær i forbindelse med barsel efter reglerne i barselslovens kapitel 4<sup>168</sup>.

Det fremgår af § 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 478 af 26 april 2019 om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., at barsel betragtes som lovligt fravær. En elev vil derfor være berettiget til skoleydelse under barsel.

Hvis en FGU-elev går på barselsorlov under uddannelsen, gælder der forskellige regler, alt efter om eleven er i virksomhedspraktik (kun i egu-sporet) eller på skoleophold, når barslen indledes.

Er eleven i virksomhedspraktik, er det de ansættelsesretlige regler, der fastsætter vilkårene under orloven. Er eleven i skoleophold, vil fravær pga. barsel (og i øvrigt også graviditet og adoption) ikke anses for at være ulovligt fravær. Det vil derfor være sådan, at eleven vil kunne få skoleydelse i en godkendt barselsperiode, idet barsel således anses for lovligt fravær.

De generelle regler om barsel er reguleret i barselsloven, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR). Generelle spørgsmål om barsel skal derfor rettes til STAR.

### **Særligt om barsel i forhold til FGU**

Barsel indgår ikke i beregningen af den samlede længde af uddannelsen. En elev, der er henviset til et forløb af en bestemt længde, vil således stadig skulle gennemføre samme længde forløb ud over den tid, hvor vedkommende er på barsel.

<sup>168</sup> Se [Bekendtgørelse af lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel \(barselsloven\)](#), LBK nr. 1391 af 30/09/2022.

Der skal udbetales skoleydelse under hele barselsperioden, medmindre eleven overgår til anden offentlig støtte, der tilsigter at dække leveomkostningerne, jf. § 19, stk. 5, i bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse mv.<sup>169</sup>.

Barsel registreres som lovligt fravær med skoleydelse. FGU-institutionens udgifter til skoleydelse under barsel bliver refunderet af Børne- og Undervisningsministeriet, hvilket fremgår af § 3 i bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse mv.<sup>170</sup>

### 8.3 Tilskud til transport til og fra skolen

FGU-elever kan få ungdomskort<sup>171</sup>, der giver rabat på transporten til og fra uddannelse. Reglerne for at få og bruge ungdomskort er de samme for FGU som for ungdomsuddannelser. Egu-elever kan også få et ungdomskort, når de er i skoleforløb eller er i virksomhedspraktik på FGU-institutionen, men ikke under lønnet praktik i en virksomhed, da de vil have en status som lønmodtagere. Som følge heraf er de omfattet af de almindelige skattemæssige regler om kørselsfradrag.

FGU-elever kan under den såkaldte "fleksibel ordning" få rabat på offentlig transport ved korte og vekslende forløb. Rabatten gives på offentlig transport mellem bopæl og skole via fleksibel ordning, når eleven deltager i korte eller vekslende forløb og har et umiddelbart behov for hjælp til transport, hvor der ikke kan anvendes ungdomskort. Den fleksible ordning består i, at eleven for eksempel kan rejse med rejsekort til offentlig transport, når eleven er i kombinationsforløb eller erhvervstræning.<sup>172</sup>

Hvis en elev i en periode af mindst en uges varighed er syg eller invalideret på en måde, så eleven ikke selv kan transportere sig til og fra skole, er kommunen forpligtet til at sørge for transporten<sup>173</sup>.

FGU-institutioner kan af egne midler sørge for befordring af eleverne fx i form af en busrute. Institutionen har dermed mulighed for via en befordringsordning at bidrage til, at eleverne kan komme frem til en FGU-skole, der udbyder det uddannelsesspor, som eleven er tilknyttet, med kort transporttid.

Fra samme tidspunkt kan en kommune lade FGU-elever benytte skolebusser oprettet i henhold til § 26 i lov om folkeskolen. Kommunalbestyrelsen kan beslutte vilkårene for ordningen, herunder hvilken betaling den vil opkræve for benyttelsen<sup>174</sup>.

<sup>169</sup> [Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., BEK nr. 478 af 26/04/2019, § 19, stk. 5.](#)

<sup>170</sup> [Bekendtgørelse om institutioner for forberedende grunduddannelse m.v., BEK nr. 478 af 26/04/2019, § 3.](#)

<sup>171</sup> Se <http://www.ungdomskort.dk/om-ungdomskort>.

<sup>172</sup> Se <https://www.ungdomskort.dk/ungdomskort/anden-transportrabat/fleksibel-ordning-ungdomsuddannelser>.

<sup>173</sup> [Bekendtgørelse af lov om befordringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v., LBK nr. 345 af 21/03/2022, § 10.](#)

<sup>174</sup> [Lovbemærkninger til Lov om ændring af lov om forberedende grunduddannelse, lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, lov om kommunal indsats for unge under 25 år og forskellige andre love, LOV nr. 635 af 11/06/2024.](#)



## 8.4 Et eller flere daglige måltider mad

FGU-institutionen er forpligtet til vederlagsfrit at tilbyde et eller flere daglige måltider mad til eleverne.<sup>175</sup>

Af bestemmelsen følger, at institutionen dagligt skal yde mindst ét måltid mad vederlagsfrit til eleverne. Hvis institutionen vælger at yde eleverne yderligere et måltid, kan institutionen gøre dette vederlagsfrit eller mod et vederlag.

Hvis institutionen opkræver et vederlag, skal det tydeligt fremgå, at det er frivilligt for eleverne, om de vil købe måltidet. Det anbefales, at en tilmelding til ordningen ikke blandes sammen med den formelle indskrivning på institutionen, så det er tydeligt for eleven, at en eventuel betaling for et yderligere måltid m.m. er en frivillig ordning. Dette bør ske sådan, så eleven aktivt tilmelder sig ordningen, og ikke sådan at en ny elev automatisk er en del af ordningen og trækkes i skoleydelse herfor, indtil eleven aktivt framelder sig.

Fra 1. januar 2025 ændres ovenstående forpligtelse til vederlagsfrit at give eleverne et eller flere daglige måltider. Fra denne dato ændres FGU-lovens § 42, stk. 1, så institutionen er forpligtet til vederlagsfrit at yde et sundt frokostmåltid til eleverne. Ændringen vil således medføre, at det vederlagsfrie måltid, som institutionen skal yde i dag, fremover skal være et frokostmåltid.

Formålet med ændringen er at tilbyde eleverne sund mad og skabe et særligt fællesskab, som man fx. kender fra efterskoler og højskoler. Måltidet skal anses som en del af pædagogikken på FGU, og det bør derfor så vidt muligt serveres i rammer, der medvirker til at skabe et fællesskab om maden blandt eleverne og det undervisende personale på skolen.

Institutionen er ikke forpligtet til at stille drikkevarer til rådighed til måltidet og kan ligeledes tilbyde yderligere måltider mv. mod betaling. Hvis dette er tilfældet, skal eleven aktivt tilmelde sig ordningen.

Måltidet er alene vederlagsfrit for eleverne, og modtagelse af måltidet vil på ovenstående baggrund være skattefrit for eleverne.

<sup>175</sup>[Bekendtgørelse af lov om forberedende grunduddannelse, LBK nr. 606 af 24/05/2019, § 42.](#)

## 9. Fgu-baseret erhvervsuddannelse<sup>176</sup>

FGU-baseret erhvervsuddannelse (FGU-eud) er en særlig tilrettelæggelsesform for erhvervsuddannelser. Uddannelsen gennemføres helt eller delvist på en FGU-institution efter modellen for Ny mesterlære men uden uddannelsesaftale.

FGU-eud har samme mål og niveau som tilsvarende erhvervsuddannelse, og afsluttes med samme prøver og beviser. Det er derfor også erhvervsuddannelseslovens bestemmelser, som er gældende for denne særlige tilrettelæggelsesform. Der skal i den forbindelse især gøres opmærksom på § 19 e, og kapitel 7 c, i erhvervsuddannelsesloven<sup>177</sup> samt kapitel 18 i erhvervsuddannelsesbekendtgørelsen<sup>178</sup>.

Adgang til FGU-eud er betinget af, at en FGU-institution i forbindelse med gennemførelse af et produktionsgrunduddannelsesforløb har vurderet, at eleven ikke har de faglige, personlige eller sociale forudsætninger, der er nødvendige for at gennemføre en ordinær erhvervsuddannelse med uddannelsesaftale.

Alle erhvervsuddannelser, som er vekseluddannelser, kan gennemføres som FGU-eud, hvis FGU-institutionen kan godkendes som praktiksted af det faglige udvalg for den pågældende erhvervsuddannelse. I en række erhvervsuddannelser kan grundforløbet ikke erstattes af grundlæggende praktisk oplæring.

Afgørelse om optagelse til FGU-eud træffes efter indstilling fra FGU-institutionen af den skole, der udbyder uddannelsen.

Eleven modtager som hovedregel skoleydelse under forløbet.

Skoleydelsen fremgår af Takstkataloget<sup>179</sup> under konto 20.31.13 under fanebladet 31.11.31.13 AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag). Her fremgår det, at der kun er to satser, idet satsen for ude- og hjemmeboende er den samme:

- Elever under 18 år, som i 2024 er 910 kr. pr. uge og
- Elever på 18 år eller derover, som i 2024 er 2.313 kr. pr. uge.

Bemærk, at der ikke er særlige satser for forsørgere.

FGU Danmark har udarbejdet en håndbog om FGU-baseret erhvervsuddannelse, som kan findes på deres hjemmeside<sup>180</sup>

<sup>176</sup> Se <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eud/andre-veje-til-en-erhvervsuddannelse/produktionsskolebaseret-eud>.

<sup>177</sup> [Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser, LBK nr. 961 af 16/08/2024](#).

<sup>178</sup> [Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, BEK nr. 2499 af 13/12/2021](#).

<sup>179</sup> Se [Takstkataloget](#)

<sup>180</sup> [Fgu-baseret erhvervsuddannelse](#)

# Kolofon

Vejledning til lov og bekendtgørelse om forberedende grunduddannelse (FGU)

**Redaktion:**

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet

**Grafisk tilrettelæggelse og layout:**

Børne- og Undervisningsministeriet

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til [fgu@uvm.dk](mailto:fgu@uvm.dk)

**Udgivet af:**

Børne- og Undervisningsministeriet, 2024